

**NÁRODNÍ PEDAGOGICKÉ
MUZEUM A KNIHOVNA
J. A. KOMENSKÉHO**

Rozbor hospodaření

**Národního pedagogického muzea a knihovny
J. A. Komenského
za rok 2011**

Obsah:

ČÁST A. ÚVODNÍ USTANOVENÍ.....	3
Údaje o zpracovateli.....	3
Muzejní a kulturně-vzdělávací oddělení	4
<i>Sbírkotvorná činnost, péče o sbírky a jejich uložení</i>	4
Péče o sbírky	4
Sbírkotvorná činnost, evidence sbírek	5
Inventarizace sbírek.....	7
Evidence pohybu sbírek, badatelé, poskytování odborné a metodické pomoci.....	8
Digitalizace sbírek	10
Ochrana sbírek, konzervování, restaurování.....	10
<i>Odborná a vědecko-výzkumná činnost</i>	11
Rezortní projekty MŠMT	11
Publikační činnost	11
Příprava a realizace odborných konferencí.....	13
Zpracovávání scénářů muzejních výstav	13
Další vědecká, výzkumná a odborná činnost.....	13
Účast na konkrétních seminářích a konferencích	14
<i>Kulturně-vzdělávací a pedagogická činnost, přednášky, prezentační činnost.....</i>	16
Metodická a informační činnost	16
Spolupráce se školami a metodická a konzultační činnost	17
Přednášková činnost	18
Prezentační činnost a spolupráce s médii	18
Spolupráce s rozhlasem	18
Spolupráce s televizí.....	19
Spolupráce s tiskem.....	19
<i>Výstavní činnost a další kulturní akce</i>	20
Stálá expozice.....	20
Krátkodobé výstavy.....	20
Soutěže	21
Spolupráce NPMK na dalších výstavách (využití sbírkových předmětů NPMK)	21
Další kulturně vzdělávací aktivity	21
<i>Zahraniční spolupráce</i>	22
Oddělení Pedagogická knihovna.....	24
<i>Základní informace</i>	24
<i>Budování knihovního fondu.....</i>	25
<i>Služby uživatelům</i>	26
<i>Ochrana a organizace knihovního fondu</i>	29
<i>Implementace, rozvoj a správa knihovnických technologií</i>	29
<i>Spolupráce s českými a zahraničními institucemi</i>	29
<i>Projekty</i>	30
Podpora čtenářské gramotnosti na základních a středních školách	30
Retrokonverze hlavního fondu PK	32
ČÁST B. KOMENTÁŘ K TABULKÁM.....	35
ČÁST C. TABULKY	44
PŘÍLOHA	45
Seznam zkratk	45

Část A. Úvodní ustanovení

Údaje o zpracovateli

Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského (dále jen NPMK) je příspěvkovou organizací spadající přímo do působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. NPMK vzniklo k 1. 7. 2011 delimitací bývalé Národní pedagogické knihovny Komenského, divize Ústavu pro informace ve vzdělávání k Pedagogickému muzeu J. A. Komenského v Praze (dále jen PM JAK)¹, a to na základě *Opatření Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy kterým se mění činnost Ústavu pro informace ve vzdělávání a Pedagogického muzea J. A. Komenského a zahajuje se reforma správy informací ve vzdělávání*. Delimitací bývalé Národní pedagogické knihovny Komenského k PM JAK vzniklo nové oddělení.²

NPMK je badatelským centrem, které se na centrální úrovni zabývá dějinami českého školství, pedagogiky, učitelstva a vzdělanosti v návaznosti na život, dílo a odkaz J. A. Komenského; věnuje se rovněž dokumentaci těchto oborů. Sbírkový fond odborného historicko-pedagogického oddělení - oddělení muzejní - tvoří podsbírkou Knihy (fond je specializovaný na vývoj českého školství), Písemnosti a tisky (dokumenty a pozůstalosti osobností, dokumenty různých typů a druhů škol apod.), Archiv P. Pittra a O. Fierzové (česká a švýcarská část), Historická podsbírkou (fondy školních obrazů, grafiky, umělecká sbírka, umělecké tisky), Mapy, Školní pomůcky a inventář (včetně lavic, tělocvičného nářadí ap.), Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná obrazová nebo zvuková média. Oddělení knihovny - Pedagogická knihovna J. A. Komenského - je veřejně přístupná knihovna, sídlící na adrese Mikulandská 5, Praha 1. Shromažďuje knihy a časopisy z pedagogiky a příbuzných oborů společenských věd. Její fond tvoří cca 470 tisíc svazků a obsahuje mj. knihy, periodika, elektronické dokumenty a mapy. Pedagogická knihovna je podle zákona 257/2001 Sb. o knihovnách a provozování veřejných knihovnických a informačních služeb specializovanou knihovnou s gescí výchova, vzdělávání, školství.

V r. 2011 NPMK³ plnilo úkoly v hlavních oblastech kmenové činnosti, zejména v péči o sbírky, výstavní činnosti a službách veřejnosti (Pedagogická knihovna).

Kromě plánovaných činností realizovalo v r. 2011 NPMK, zejména:

- 1) Ve 2. čtvrtletí 2011 vypracovalo NPMK SWOT analýzu s rozpracováním variant dalšího fungování NPMK.⁴ Analýza, na základě definovaných cílů, rozebrala ve dvou variantách další fungování NPMK, tj. zachování NPMK jako samostatné instituce a sloučení NPMK s jinou organizací. U obou variant byly popsány jejich silné stránky a rizika. Analýza prokázala, že převládaly silné stránky u varianty zachovávající NPMK jako samostatně fungující organizaci. Tato varianta zároveň eliminovala rizika, která by byla vznikla v případě, že by bylo NPMK své právní subjektivity pozbylo. Výsledky SWOT analýzy byly plně v souladu s výše citovaným Opatřením MŠMT č. j. 19 018/2011-I/3.
- 2) Od 2. pololetí 2011 se NPMK ve spolupráci se skupinou 1 též podílelo na plnění administrativních a technických záležitostí (zejm. převedení smluvních vztahů a závazků, zabezpečení požárně-bezpečnostních předpisů) v návaznosti na Opatření

¹ PM JAK bylo státním rezortním muzeem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy od r. 1991.

² NPMK je členěno na tato oddělení: historicko-pedagogické (pedagogické muzeum), Pedagogická knihovna J. A. Komenského, kulturně-propagační a ekonomicko-organizační a správní oddělení.

³ Nadále se pro instituci používá zkratka NPMK, a to pro činnosti uskutečněné v 1. i 2. pololetí 2011.

⁴ Analýza byla vypracována na základě usnesení porady vedení MŠMT č. 7/2011 bod b).

Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, kterým se mění činnost Ústavu pro informace ve vzdělávání a Pedagogického muzea J. A. Komenského a zahajuje se reforma správy informací ve vzdělávání. V rámci této aktivity NPMK převzalo krom pracovníků a personální agendy též nemovité objekty (Mikulandská 5) a s tím spojené závazky a náklady vyplývající z povinné péče o svěřený majetek (revize technických zařízení - např. výtahy, oprava fasády, oprava střechy, zabezpečení objektu ap.). Bylo nutno převzít smluvní závazky (dodávka všech energií, telekomunikační služby, převzetí movitého majetku a jeho inventarizace, nájemní smlouva se základní školou Brána jazyků). Dále bylo nutné ve spolupráci s MŠMT zabezpečit přestěhování knižního skladu ze Stehelčevsi do haly ve Lhotě u Dolních Břežan, mj. administrativní příprava a realizace výběrového řízení na dodavatele stěhování.

- 3) V roce 2011 NPMK se podílelo na projektu budování Památníku romského holocaustu v Hodoníně u Kunštátu. V souvislosti s problematikou budování Památníku zajišťovalo NPMK ve spolupráci se skupinou 1 MŠMT jednání poradního orgánu ministra - Komise pro vybudování Památníku romského holocaustu v Hodoníně u Kunštátu. Pověřená pracovnice podávala pravidelné zprávy o postupu prací. NPMK vyhlásilo a realizovalo výběrové řízení na obsazení pozice manažera projektu pro vybudování Památníku romského holocaustu v Hodoníně u Kunštátu a vybavilo jeho kancelář v objektu Mikulandská 5, Praha 1.⁵

Obě odborná oddělení NPMK - oddělení muzea a oddělení Pedagogické knihovny realizovalo celkem 4 resortní projekty. Muzeum realizovalo projekt *Záchrana starých tisků a historických školních dokumentů a zařízení, včetně školních pomůcek* a završilo dvouletý projekt *Nejstarší a nejzajímavější vysvědčení ve světle dějin školství*, který se konal pod záštitou pana ministra. Oddělení Pedagogické knihovny realizovalo projekty *Retrokonverze listkového katalogu hlavního fondu Pedagogické knihovny* a *Podpora čtenářské gramotnosti na základních a středních školách*.

NPMK je členem Asociace muzeí a galerií ČR; Svazu knihovníků a informačních pracovníků (SKIP); Sdružení knihoven ČR (SDRUK) a členem Evropského muzejního fóra (EMF) se sídlem v Liverpoolu.

Muzejní a kulturně-vzdělávací oddělení

Sbírkotvorná činnost, péče o sbírky a jejich uložení

Péče o sbírky

Péče o sbírky se uskutečňovala v souladu s vnitřními předpisy NPMK. Zasedání Poradního sboru NPMK pro sbírkotvornou činnost se konalo dne 10. listopadu 2011.

V depozitářích (Senovážné nám., Praha 2; Roháčova ul., Praha 3) byly prováděny pravidelné kontroly (monitorování klimatických podmínek - teploty a relativní vlhkosti) a odstraňovány případné nedostatky. V depozitáři na Senovážném náměstí v průběhu roku opět do depozitáře pronikla voda (jedna stěna depozitáře stále vlhne).

⁵ Viz usnesení vlády ČR ze dne 2. března 2011 č. 158 o změně usnesení vlády ze dne 4. května 2009 č. 589 k úpravě pietních míst v Letech u Písku a v Hodoníně u Kunštátu a v souladu s materiálem č. j. 15263/2011-1 *Vybudování Památníku romského holocaustu v Hodoníně u Kunštátu* schváleným na PV č. 22 dne 31. května 2011. Dle uvedeného usnesení vlády ČR č. 158, mělo NPMK dostat do správy vybudovaný Památník, v průběhu roku 2011 však bylo rozhodnuto, že NPMK bude Památník budovat. Proto byla v NPMK nově vytvořena pozice manažera projektu pro zabezpečení výstavby Památníku romského holocaustu v Hodoníně u Kunštátu.

V červnu 2011 byly na MK oficiálně zaslány podklady pro aktualizaci sbírky NPMK v CES.

Sbírkotvorná činnost, evidence sbírek

Oddělení muzea rozšiřovalo své sbírky v souladu se zřizovací listinou NPMK o předměty a dokumenty z oblasti historie školství, učitelstva a vzdělanosti a další materiály dokládající vývoj a současný stav pedagogiky. Rozšiřování sbírek se děje jednak prostřednictvím darů (zejména na základě výzvy školám, publikované na internetových stránkách muzea a adresným oslovováním škol), jednak nákupy (zejména z rezortního projektu *Záchrana starých tisků a historických školních dokumentů a zařízení, včetně školních pomůcek* a dále zpracováním dosud nezpracovaných fondů. NPMK získalo nákupem významné pozůstalosti: po Františku Sedláčkovi, učiteli z Opavy, a dodatek po prof. Františku Vykoukalovi, řediteli gymnázia v Truhlářské ul. v Praze, pozdějším zemském školním inspektorovi (hlavní část pozůstalosti koupilo muzeum v r. 2010). Tyto pozůstalosti obsahují obsáhlé soubory učebnic, fotografií, čítanek, profesorských a učitelských kalendářů. V r. 2011 obdrželo muzeum velké množství vysvědčení v rámci vyhlášené soutěže *O nejstarší a nejzajímavější vysvědčení*.

Historická podsbírka

1. st. evidence: 185 přírůstků

2. st. evidence: 2696 záznamů

Komentář:

Podsíbka byla rozšiřována zejména nákupy (z projektu *Záchrana starých tisků a historických školních dokumentů a zařízení, včetně školních pomůcek*). Rozšířen byl zejména fond školních obrazů (nákupy i dary) (160 přírůstkových čísel, tj. 363 kusů).

Za rok 2011 bylo zapsáno celkem 185 přírůstkových čísel, tj. 390 kusů.⁶

Z nejvýznamnějších přírůstků za rok 2011 lze jmenovat cenné soubory školních obrazů z konce 19. století, např.

- zoologické obrazy z nakladatelství Karla Janského
- botanické obrazy
- místopis - obrazy Josefa Langla.

Zápisy do 2. stupně evidence jsou prováděny včetně skenovaných/fotografovaných obrázků a jde jednak o nové přírůstky jednak o nezpracované fondy.

Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná obrazová nebo zvuková média⁷

1. st. evidence: 17 přírůstků

2. st. evidence: 262 záznamů

Komentář:

Podsíbka byla rozšiřována koupí. Získáno bylo 17 přírůstkových čísel, tj. 31 ks. Ze zajímavých přírůstků lze jmenovat tabla mlynářské školy a pekařského kursu v Břeclavi či pohlednice mapující školy v jednotlivých českých městech (školství chrudimské, školství mladoboleslavské).

⁶ přehled přírůstků v r. 2011:

umělecká grafika	4 přír. čísla =	4 kusy
umělecký tisk	1 přír. číslo =	1 kus
umělecká sbírka	20 přír. čísel =	23 kusů
školní obrazy	160 přír. čísel =	363 kusů

⁷ Odborná činnost v rámci této podsíbky byla značně utlumena vzhledem k zapojení kurátorky podsíbky do komplexních prací (práce na SWOT analýze, několikrát předkládání dílčích plánů činnosti, činnosti týkající se Památníku romského holocaustu v Hodoníně u Kunštátu).

Knihy

1. st. evidence: sbírková 474 (484 kusů); příruční 43 přírůstků
2. st. evidence: sbírková 474 inv. č. (484 kusů); příruční 43 kusů

Komentář:

Fond sbírkové části knihovny i příruční knihovny byl rozšířen o dary a nákupy knih a periodik. V r. 2011 byla podsbírka dále obohacena pozůstalostmi po bývalém řediteli reálného gymnasia v Truhlářské ul. F. Vykoukalovi (nákup hlavní části pozůstalosti byl uskutečněn v r. 2010) a pozůstalost po učiteli Františku Sedláčkovi z Opavy).

Z nejvýznamnějších přírůstků v r. 2011 lze jmenovat zejména:

- Exler Karel ml.: Motýlové. Soustavný popis motýlů v zemích koruny české žijících, jakož i housenek a kukel jejich, s připojeným návodem, kdy a kde chytati motýle, sbíratí kukly, housenky a vajíčka a kterak je upravovati pro sbírky. Pro učitelstvo, žactvo středních škol a zvláště sběratele motýlů. Praha 1898
- Grigar Jan: Odborná nauka vlásenkářská pro živnostesnské školy holičsko-vlásenkářské. Praha 1936
- Weigner Leopold: Dívčí školství pokračovací a odborné jinde a u nás. Praha, cca 1906
- Voleská Marta: Kulihrášková abeceda. Praha 1927
- Listina zakazující dovoz škodlivých kacířských a bludných knih cizími kupci a kramáři do Království českého a příkaz celníkům k prohlídkám veškerého dováženého zboží. Vydaná 22. ledna 1748.
- Výroční zpráva Akademického gymnasia na Starém městě pražském za školní rok 1825
- Jehlička Pavel: Stručný přírodopis všech tří říší. Praha mezi 1866-1873.

Písemnosti a tisky

1. st. evidence: 367 přírůstků
2. st. evidence: 1134 záznamů

Komentář:

V r. 2011 byla sbírka rozšiřována zejména dary získanými prostřednictvím soutěže o *Nejstarší a nejzajímavější vysvědčení ve světle dějin školství*. Celkem bylo prostřednictvím soutěže získáno 931 vysvědčení od 73 dárců. Pro evidenci vysvědčení zasílaných v rámci soutěže byla vytvořena speciální softwarová aplikace. Darovaná vysvědčení si mohou návštěvníci výstavy prohlédnout na obrazovkách umístěných ve výstavních prostorách.⁸ Z vysvědčení získaných v rámci soutěže bylo vybráno 50 vysvědčení pro hodnocení odbornou komisí.

Školní pomůcky a inventář

1. st. evidence: 115 přírůstků
2. st. evidence: 115 sbírkových předmětů

Komentář:

Podsbírka byla rozšiřována nákupy a dary. Přednostně jsou zpracovávány předměty získané nákupem, ty jsou zároveň zpracovávány ve 2. stupni evidence. Získané dary jsou velmi početné soubory, jejich zpracování ve 2. stupni evidence si tedy vyžádá delší čas. Z význačných přírůstků lze jmenovat:

- dar od ZŠ v Chlumu u Sedlčan (školní nábytek, pozoruhodné plastické mapy ze sádry v dřevěných rámech)
- dar pana O. Brothánka, bývalého zaměstnance Komenia, podniku zabývajícího se výrobou a distribucí školních pomůcek (p. Brothánek uchoval po zrušení podniku v polovině 90. let celou řadu pomůcek, většinou diapozitivů)
- dar od ZŠ Strančice (nástěnných školních tabulí kvůli rekonstrukci tříd)

⁸ Databáze vysvědčení se postupně doplňuje. Po zadání všech darů budou zadávány vysvědčení ze sbírky NPMK a kopie dokumentů získaných z archivů.

- dar SPŠ v České Lípě, kde se ve sklepě nacházel bývalý okresní sklad školních filmů (přibližně 1000 ks filmových kotoučů, resp. krabic vyžadovalo důkladnou očistu a kontrolu, zda nejsou napadeny plísní).

Mapy

Komentář:

Podsbírka map byla rozšířena novými přírůstky darovanými ZŠ Chlum u Sedlčan, které byly uloženy v místnosti v depozitáři v Roháčově, nově vybavené policemi právě pro uložení map. Přírůstky budou zapsány a poté zpracovány ve druhém stupni evidence.

Archiv Přemysla Pittra a Olgy Fierzové

1. st. evidence: 37 přírůstků

2. st. evidence: 301 záznam (knihovna a fotoarchiv)

Komentář:

Sbírkový fond byl rozšířen o dary pamětníků a spolupracovníků Přemysla Pittra a Olgy Fierzové (písemnosti a různé tištěné materiály). V r. 2011 Archiv získal pozůstalost po Boženě Holubové a Jarmile Schulzové (zapsáno jako 1 přírůstek). Bylo provedeno základní tematické roztřídění početného souboru písemností, třídění a zpracování pozůstalosti stále probíhá, počet položek zatím nelze vyčíslit. Dalšími přírůstky jsou knihy ze současné produkce získané nákupy a dary (36 přírůstků).

Do počítačového programu Bach jsou postupně zapisovány knihy z knihovny Přemysla Pittra a nové přírůstky (v roce 2011 bylo pořízeno 110 záznamů), ve fotoarchivu bylo v r. 2011 pořízeno 191 záznamů.

Inventarizace sbírek

V r. 2011 nadále probíhala inventarizace sbírek dle *Plánu inventarizace sbírkových fondů NPMK a Dodatku č. 1* k tomuto Plánu. Plán inventarizace nebyl zcela splněn. Důvodů je několik: vznik NPMK; pověření NPMK, vybudováním Památníku romského holocaustu v Hodoníně u Kunštátu;⁹ realizace projektu *Nejstarší a nejzajímavější vysvědčení ve světle dějin školství*; a vzhledem k velice nedostačující předchozí evidenci je předmětů k revidování podstatně více, než byl původní předpoklad.

V **Historické podsbírce** bylo zrevidováno celkem 1173 inv. č., tj. 2222 kusů.¹⁰ Revize probíhá zároveň s čištěním a restaurováním sbírkových předmětů.

V podsbírce **Fotografie** bylo zrevidováno 236 inv. č. Zároveň byly vytvořeny karty systematické evidence.

V podsbírce **Knihy** byla dokončena inventarizace fondu 03 *Dějiny pedagogiky a školství*, kde bylo v r. 2011 zinventarizováno 1170 inv. č., tj. 1834 ks. Byla zahájena inventarizace fondu 05 *Český jazyk* (v r. 2011 bylo revidováno 482 inv. č., tj. 720 ks). Ke všem zinventarizovaným položkám byly vyhotoveny karty systematické evidence, včetně hesel předmětového rejstříku.

⁹ Viz část Údaje o zpracovateli

¹⁰ školní obrazy - 778 inv. č. (778 kusů)
umělecké tisky- 131 inv. č. (1006 ks)
plakáty - 264 inv. č. (438 ks)

V podsbírce **Písemnosti a tisky** bylo nutné přednostně evidovat získaná vysvědčení a doklady. Bylo dokončeno bylo vyřídění pozůstalosti prof. Jiřího Kotáska a probíhá revize fondu Archiv dějin učitelstva.

V podsbírce **Školní pomůcky a inventář** jsou zatím pouze nové přírůstky, inventarizace tedy není nutná. (Fond Trojrozměrné pomůcky, vedený dosud v podsbírce Písemnosti a tisky, byl v průběhu roku 2011 převezen do depozitáře v Roháčově ul. Bylo zrevidováno 200 sbírkových předmětů. Revize je před dokončením, poté bude fond převeden do podsbírky Školní pomůcky a inventář.)

Podsbírku **Mapy** tvoří bývalý fond Mapy z Archivu písemností. Tento fond byl kompletně zrevidován před svým převedením.

Evidence pohybu sbírek, badatelé, poskytování odborné a metodické pomoci

V souladu se statutem, resp. zřizovací listinou a v návaznosti na Plán činnosti na r. 2011 poskytovali správci všech podsbírek oddělení muzea služby badatelům a zajišťovali jim příslušné zázemí. Muzeum spolupracovalo též s dalšími subjekty na základě jejich žádostí.

Konkrétně se jednalo o tyto činnosti:

Historická podsbírka

6 badatelů

Komentář:

Badatelé studovali zejména fond školních obrazů:

- Národní muzeum pro výstavu *Vynálezci a vynálezy*
- Filosofická fakulta Univerzity Palackého (školní obrazy Abeceda)
- Filosofická fakulta Univerzity Palackého (pro referát *Vývoj školního obrazu a jeho vliv na formování historického vědomí mládeže*)
- soukromý badatel (pro monografii Josef Bokšaj - tvůrce didaktických obrazů pro československé školy)
- podklady k obrazům K. S. Amerlinga (Pavel Kosatík)
- Muzeum hl. m. Prahy pro výstavu *Praha a její dcery*

Pro tyto badatele byly provedeny předběžné rešerše ve fondu školních obrazů.

Z Historické podsbírky bylo zapůjčeno celkem 112 školních obrazů pro:

- Muzeum T. G. M. v Lánech na výstavu *Školství za TGM* (15 kusů)
- Muzeum východních Čech v Hradci Králové na výstavu *Pohádka ve škole* (41 kus)
- České muzeum stříbra na výstavu *Krása starých školních obrazů* (53 kusy)
- Muzeum hl. města Prahy na výstavu *Praha a její dcery* (3 kusy).

pro výstavy v NPMK bylo zapůjčeno 32 školních obrazů, a to:

- pro výstavu *Zlaté české ručičky* (23 kusů)
- pro výstavu *Budování mostů - D. A. Jablonský* (9 kusů).

Středočeskému muzeu v Roztokách u Prahy byla prodloužena dlouhodobá zápůjčka *Blažácké pleny* (pomocný fond). Z pomocného fondu bylo dále zapůjčeno 20 předmětů Muzeu východních Čech v Hradci Králové na výstavu *Pohádka ve škole*.

Bylo vybráno 1069 předmětů pro účely restaurování a konzervování. Všechny předměty byly zpětně uloženy do nových nekyselých obalů a byla zaznamenána jejich nová

lokace do programu Bach a do místních seznamů. Byl restaurován jeden sbírkový předmět z fondu Umělecká sbírka, 141 předmětů bylo restaurováno externě.

Fotografie

Pro výstavu NPMK *Od Marie Terezie pro dnešek. Školní vysvědčení v proměnách času* byla vybrána 2 tabla a 1 fotografie. Pro Múzeum školstva a pedagogiky v Bratislavě bylo na základě dohody o spolupráci poskytnuto CD s fotografiemi ze slovenských škol (57 položek). Pro projekt Památníku Terezín *Školákem v Protektorátu Čechy a Morava* bylo vybráno 23 fotografií.

Byla provedena rešerše pro Muzeum hl. m. Prahy pro výstavu *Praha a její dcery* (74 fotografie). Vyšší odborná škola grafická v Praze konzervovala, příp. zrestaurovala 129 fotografií (předáno v r. 2010).

Knihy

43 badatelů (84 návštěv)

Komentář:

Badatelům bylo poskytnuto celkem 1001 výpůjček. Badatelé zkoumali zejména staré učebnice, školskou legislativu a problematiku dětství. Oproti r. 2010 došlo k výraznému nárůstu počtu badatelů.

Z podsbírký Knihy bylo zapůjčeno celkem 28 předmětů pro:

- Muzeum T. G. M. v Lánech na výstavu *Školství za TGM* (16 kusů)
- Muzeum hl. města Prahy na výstavu *Praha a její dcery* (12 kusů).

Písemnosti a tisky

38 badatelů

Komentář:

V roce 2011 navštívilo archiv písemností 35 badatelů. Badatelé studovali zejména fondy učitelství osobností, opakovaně byl zkoumán fond Bakule. Oproti předcházejícímu roku došlo k mírnému nárůstu počtu badatelů.

Z celkového počtu badatelů byli 3 členy brazilské delegace, která v únoru 2011 studovala fond OMEP, a to materiály týkající se Brazílie.

Z podsbírký Písemnosti a tisky byly zapůjčeny celkem 3 předměty pro:

- Muzeum T. G. M. v Lánech na výstavu *Školství za TGM*.

Školní pomůcky a inventář

Z podsbírký Školní pomůcky a inventář bylo zapůjčeno celkem 18 předmětů pro:

- Muzeum českého krasu na výstavu *Od peřinky až před tabuli* (1 ks)
- Muzeum T. G. M. v Lánech na výstavu *Školství za TGM* (11 ks)
- Národní muzeum na výstavu *Vynálezci a vynálezy* (6 ks).

Archiv Přemysla Pittra a Olgy Fierzové

6 badatelé (10 návštěv)

(česká a švýcarská část)

Komentář:

V r. 2011 badatelé zkoumali časopis *Sbratření* se zaměřením na filosofický rozměr v díle P. Pittra a humanitární činnost P. Pittra a O. Fierzové.

Archiv dále poskytoval rešeršní služby veřejným i soukromým subjektům. Archiv rovněž odborně průběžně spolupracoval se členy Nadačního fondu P. Pittra a O. Fierzové.

Digitalizace sbírek

zpracováno 24 308 sbírkových předmětů

Komentář:

V r. 2011 pokračovala digitalizace sbírky NPMK, za r. 2011 celkem bylo digitalizováno 5125 sbírkových předmětů.

Jednak byly digitalizovány nové přírůstky (v r. 2011 to byly zejména vysvědčení získaná v rámci soutěže), jednak pokračovala digitalizace ve všech podsbírkách. Obrazová dokumentace je součástí karet systematické evidence.

Historická podsírka: 1915 kusů

fotografie: 2301 kusů

vysvědčení: 909 kusů

celkem za rok 2011 5125 kusů

Ochrana sbírek, konzervování, restaurování

Restaurořky průběžně monitorovaly stav klimatických podmínek v budově NPMK a depozitářích (Senovážné náměstí, Praha 1 a Roháčova ul., Praha 3) a případný výskyt plísní v depozitářích. Výsledky byly vyhodnocovány a konzultovány s kurátory sbírkových fondů. Průběžně byla prováděna odborná metodická činnost v oblasti restaurování a uchování papíru, dále byly zpracovávány restaurátorské zprávy, včetně fotodokumentace k provedeným pracím na jednotlivých archiváliích (knihy a tisky). Rovněž byl sledován fyzický stav sbírkových předmětů v expozicích muzea, depozitářích muzea a podávání odborných zpráv k tomuto sledování. Celkem bylo vlastními kapacitami v r. 2011 restaurováno a konzervováno (vyčištěno) 1262 sbírkových předmětů a 2 předměty z pomocného fondu. Pozornost byla zejména věnována předmětům prezentovaným na výstavách v NPMK *Zlaté české ručičky*, *D. A. Jablonský, Od Marie Terezie po dnešek*, a to i předmětům vypůjčeným z jiných institucí (restaurování sádrových modelů býka a kozy).

V rámci rezortního projektu *Záchrana starých tisků a historických školních dokumentů a zařízení, včetně školních pomůcek* (dále „projekt *Záchrana*“) bylo konzervováno a zrestaurováno celkem 270 sbírkových předmětů a pořízeny speciální materiály pro preventivní konzervaci (obalová media - 210 krabic s neutrálním pH na knihy a zrestaurované školní obrazy malých rozměrů K. S. Amerlinga a 3 obaly na plastické sádrové mapy získané ze ZŠ v Chlumu u Sedlčan).

Historická podsírka

V roce 2011 pokračovalo restaurování a konzervování školních obrazů a uměleckých tisků, celkem takto bylo ošetřeno 1057 kusů¹¹.

Z fondu Umělecká sbírka byl restaurován jeden předmět (dělník s krumpáčem - pro výstavu *Zlaté české ručičky*).

V rámci rezortního projektu *Záchrana* bylo zrestaurováno 12 školních obrazů *Měsíce v přírodě*.

Na základě *Rámcové smlouvy o provádění konzervátorských a restaurátorských prací* s Vyšší odbornou školou grafickou a Střední průmyslovou školou grafickou v Praze bylo vyčištěno, příp. restaurováno 129 ks školních obrazů a plakátů (předáno v r. 2010).

Fotografie

Bylo vyčištěno 1 tablo (Abiturienti vyššího gymnasia v Truhlářské ulici 1910) a opraven jeho rám.

¹¹ čištění uměleckých tisků (dílna v budově NPMK) - 1006 kusů
restaurování grafických listů a školních obrazů (dílna mimo budovu NPMK) - 51 kus

Na základě *Rámcové smlouvy o provádění konzervátorských a restaurátorských prací* s Vyšší odbornou školou grafickou a Střední průmyslovou školou grafickou v Praze bylo vyčištěno, příp. restaurováno 129 ks fotografií (předány v r. 2010).

Písemnosti a tisky

Restaurátorky NPMK očistily a zrestaurovaly celkem 198 předmětů. Vesměš šlo o vysvědčení pro výstavu *Od Marie Terezie po dnešek*.

Knihy

Restaurátorky NPMK zrestaurovaly 5 předmětů (4 brožury a 1 listinu).

V rámci rezortního projektu *Záchrana* se pořídilo 100 ks ochranných pouzder na staré a vzácné tisky.

Při inventarizaci fondu zároveň probíhá jeho základní očista (1652 inv. č., tj. 2554 ks).

Školní pomůcky a inventář

V rámci rezortního projektu *Záchrana* byly pořízeny 3 obaly na plastické sádrové mapy.

Odborná a vědecko-výzkumná činnost

Odborná a vědecko výzkumná činnost byla realizována průběžně v rámci různých oblastí. Činnost je projednávána s *Vědeckou radou NPMK*.

Rezortní projekty MŠMT

V roce 2011 muzeum řešilo tyto projekty:

- 1) *Záchrana starých tisků a historických školních dokumentů a zařízení včetně školních pomůcek* (rezortní projekt NPMK).

V rámci tohoto rezortního projektu byly restaurovány tři staré tisky, a byly zakoupeny cenné sbírkové publikace, školní pomůcky a cca 630 kusů školních obrazů.

- 2) *Nejstarší a nejzajímavější vysvědčení ve světle dějin školství* (rezortní projekt NPMK pod záštitou ministra školství, mládeže a tělovýchovy). V rámci projektu proběhla výzkumná činnost zaměřená na historii vysvědčení. Za účelem získání poznatků a kopií zajímavých exemplářů vysvědčení bylo osloveno cca 70 institucí, především archivů a muzeí na území ČR a na území Slovenské republiky, rovněž tak krajanských spolků českých menšin v zahraničí. S téměř 60 institucemi se tímto způsobem podařilo navázat spolupráci a získat od nich potřebné materiály nebo je přímo navštívit. Bylo vykonáno 28 pracovních cest a návštěv archivů, včetně návštěvy Múzea školstva a pedagogiky v Bratislavě.

Výstupem projektu byla jednak výstava *Od Marie Terezie po dnešek. Školní vysvědčení v proměnách času*, jednak publikace *Vysvědčení jako součást dějin školství. Od 18. století po současnost*.

Cílem projektu bylo i posílení sbírkového fondu muzea v oblasti dějin školství. Proto součástí projektu bylo i vyhlášení soutěže o nejstarší a nejzajímavější vysvědčení.

Publikační činnost

- o Alena Matyášová: *Vzácné školní obrazy, II. díl, Řemesla*, Pedagogické muzeum J. A. Komenského v Praze, Praha 2011, 63 s. (u příležitosti výstavy *Zlaté české ručičky*).

- Joachim Bahlcke, Bogusław Dybaś, Hartmut Rudolph (eds.) (redakce českého vydání: PhDr. Jan Šimek): **Daniel Arnošt Jablonský (1660-1741). Život a dílo vnuka J. A. Komenského**, Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, Praha 2011, 205 s.
Publikace obsahující 9 příspěvků o životě a odkazu D. A. Jablonského, byla vydána ve spolupráci s příslušnými německými partnery u příležitosti výstavy *Budování mostů. Daniel Arnošt Jablonský v Evropě raného osvícenství*.
- Mgr. Jana Bartošová, PhDr. Jindřich Fryč: **Vysvědčení jako součást dějin školství. Od 18. století po současnost**, Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, Praha 2011, 164 s.
Reprezentativní publikace byla vydána v rámci projektu *Nejstarší a nejzajímavější vysvědčení ve světle dějin školství*, který se konal pod záštitou ministra školství, mládeže a tělovýchovy.
- Magdaléna Šustová: **Vývoj soustavy odborných škol**, In: Magdaléna Šustová, Zoja Franklová: *Odborné školy. Tradice a současnost*, Národní ústav odborného vzdělávání, Praha 2011. Publikace vydaná k výstavě Zlaté české ručičky
- Mgr. Jana Bartošová: *Jedličkův ústav v Sušici*, In: Rodopisná revue on-line č. 3/ 2011
- PhDr. Eduard Šimek, CSc.: *Sborník vlastivědných prací z Podblanicka 48, 2008*. Časopis Společnosti přátel starožitností 118, 2010 (vyšlo 2011), s. 252-253 (referát).
- PhDr. Jan Šimek: **Úloha spolků v počátcích pražského pedagogického muzea**. In: Nováková, Drahomíra (ed.). *Muzejní spolky včera a dnes*. Čáslav: Městské muzeum a knihovna Čáslav, s. 83-96.
- Spolupráce na přípravě 3. českého vydání knihy P. Pittra **Duchovní revoluce v srdci Evropy** v nakladatelství Kalich.
- Příprava textů ke sborníku z konference **Odkaz Jaroslavy Peškové české vzdělanosti**. Konference se uskutečnila 24. 2. 2011 v NPMK.

v tisku:

- Mgr. Jana Bartošová: *Životní osudy Anny Hlavaté-Pokorné*, In: sborník Muzea východních Čech v Hradci Králové.
- Mgr. Magdaléna Šustová: *Vycházky, výlety a exkurze jako součást vyučování dějepisu v době První republiky*, In: sborník z konference Brána školního dějepisu otevřená. Možnosti výuky mimo školu, katedra historie FF UJEP.
- PhDr. Eduard Šimek, CSc.: *Počátky Muzea Podblanicka a působení Marie Kovářové* (článek ve Sborníku vlastivědných prací z Podblanicka).
- PhDr. Eduard Šimek, CSc.: *Sborník vlastivědných prací z Podblanicka 49, 2009* (referát v Časopisu Společnosti přátel starožitností).
- PhDr. Jan Šimek: *Die Erinnerungen der Lehrerinnen und Lehrer im Archiv für Geschichte des Lehrerstandes und ihre Bedeutung für Erkenntnis des tschechischen*

Schulwesens in der ersten Hälfte des 20. Jahrhunderts (příspěvek ve sborníku z mezinárodního symposia pedagogických muzeí, Brixen, Itálie, 29. 6. - 3. 7. 2011).

- PhDr. Jan Šimek: *Úloha spolků v počátcích pražského pedagogického muzea* (příspěvek ve sborníku ze semináře Muzejní spolky včera a dnes, Čáslav, 13. 10. 2011).

Příprava a realizace odborných konferencí

- Odborná konference *Odkaz Jaroslavy Peškové české vzdělanosti* dne 24. 2. 2011 ve spolupráci s Filozofickým ústavem AV ČR, v.v.i. Konference byla připravena ve 3 sekcích: 1. J. Pešková - filozofka a badatelka o výchově; 2. Hledání cest pro české školství; 3. Přínos J. Peškové v komeniologii. Z konference bude vydán sborník.
- Mezinárodní konference *Názorné vyučování a škola. Historický vývoj a současné trendy v používání didaktických pomůcek* dne 6. 10. 2011. Celodenní konference se věnovala historickému vývoji a současným trendům používání didaktických pomůcek. Z konference bude vydán sborník.

Zpracovávání scénářů muzejních výstav

V r. 2011 byly v rámci příprav výstav NPMK prováděny krátkodobé výzkumy pro zpracování odborných scénářů:

- *Zlaté české ručičky. Historie a současný vývoj českého odborného školství*, ve spolupráci s Národním ústavem odborného vzdělávání (Mgr. Magdaléna Šustová)
- *Budování mostů. Daniel Arnošt Jablonský v Evropě raného osvícenství*, pod záštitou státní tajemnice-náměstkyně ministra Ing. E. Bartoňové (PhDr. Jan Šimek)
- *Od Marie Terezie po dnešek. Školní vysvědčení v proměnách času*, pod záštitou ministra školství, mládeže a tělovýchovy Mgr. J. Dobeše (Mgr. Jana Bartošová)

Další vědecká, výzkumná a odborná činnost

V r. 2011 byly pracovníky NPMK zpracovávány tyto dílčí odborné a výzkumné úkoly:

- NPMK se v r. 2011 účastnilo společného německo-polsko-českého projektu věnovaného výzkumu osobnosti Daniela Arnošta Jablonského, vnuka, J. A. Komenského. Projekt byl koordinován Deutsches Kulturforum östliches Europa, ve spolupráci s Jablonski-Forschungsstelle an der Universität Stuttgart (Německo) a Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie (Polsko). Výstupem tohoto projektu byla publikace *Budování mostů. Daniel Arnošt Jablonský v Evropě raného osvícenství* (německy a polsky) a stejnojmenná výstava. České vydání publikace vyšlo ve zkrácené podobě pod názvem *Daniel Arnošt Jablonský. Život a dílo vnuka J. A. Komenského*.
- Pokračovala odborná spolupráce na vypracování hesel pro komeniologickou encyklopedii *Encyclopaedia Comeniana* (ve spolupráci s prof. PhDr. Dagmar Čapkovou, DrSc. a dalšími komeniologickými odborníky z ČR a zahraničí pod patronátem Unie Comenius). (PhDr. Markéta Pánková)

- Oponování diplomové práce Vladimíry Ptáčkové (Katedra germanistiky Filosofické fakulty Univerzity Karlovy). Oponent: Mgr. Magdaléna Šustová (oponentský posudek byl vypracován v r. 2010, obhajoba práce se uskutečnila v r. 2011).
- Oponentský posudek bakalářské práce Hany Moravcové (Vysoká škola polytechnická Jihlava, katedra cestovního ruchu - *Časopis Sbratření Přemysla Pittra a Pavly Moudré*). Oponent PhDr. Eduard Šimek, CSc.
- Absolvování nástavbového kurzu muzejní propedeutiky - Muzejní výstavnictví, pořádaný AMG (říjen 2010 - červen 2011) (Mgr. M. Šustová).

Odborní pracovníci se rovněž zúčastnili odborných seminářů a konferencí v ČR i v zahraničí, jejichž předmětem byly dějiny školství, muzeologie, muzejní pedagogiky atd.

Účast na konkrétních seminářích a konferencích

Seminář K výsledkům mezinárodního výzkumu PISA 2009/ II. část

Ústav pro informace ve vzdělávání, Senovážné náměstí 26, Praha 1, 13. 1. 2011

Konference 1. výročí Centra vizuální historie Malach

Matematicko-fyzikální fakulta UK, Praha 1, 28. 1. 2011

Konference o fungování mezinárodního centra shromažďujícím svědectví o holocaustu.

Mezinárodní konference Muzeum a škola aneb Expedice domů

Muzeum jihovýchodní Moravy, Zlín, 16. - 17. 3. 2011

Konference věnovaná muzejní pedagogice.

Seminář Informační vzdělávání uživatelů ve veřejných knihovnách

pořadatel: Sdružení knihoven ČR Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové, 12. 4. 2011

Seminář věnován edukativním programům pro žáky a studenty ve veřejných knihovnách, informační gramotnosti a aktivizačním metodám, roli marketingu a propagaci v edukativní činnosti. Pozvání přišlo ze strany Metodického oddělení Městské knihovny Praha.

Konference Autonomie, odpovědnost, kvalita - hledáme pro české školy cestu k úspěchu

Hlavní sál Valdštejnského paláce, Praha 1, 13. 5. 2011

Pořadatel: Stálá konference asociací ve vzdělávání, Pomáháme školám k úspěchu, Senát Parlamentu ČR

Konference věnována zkušenostem úspěšných vzdělávacích systémů a formám pomoci školám k lepším vzdělávacím výsledkům.

Mezinárodní sympozium pedagogických muzeí (International Symposium for School Life and School History Collections)

Brixen/Bressanone, Itálie, Univeristät Bozen - Fakultät für Bildungswissenschaften

29. 6. - 3. 7. 2011

14. mezinárodní konference pedagogických muzeí se koná každé 2 roky. Tématem brixenského setkání bylo využití orální historie v muzejní práci. Za NPMK byl přednesen příspěvek s názvem *Vzpomínky učitelů v Archivu dějin učitelstva a jejich význam pro poznání českého školství v první polovině 20. století (Die Erinnerungen der Lehrerinnen und Lehrer im Archiv für Geschichte des Lehrerstandes und ihre Bedeutung für Erkenntnis des tschechischen Schulwesens in der ersten Hälfte des 20. Jahrhunderts)*. Příspěvek představil

Archiv dějin učitelstva (ADU) uložený od 80. let v NPMK, který obsahuje na 1300 rukopisů shromážděných v 60.-70. let učitelskou odborovou organizací.

Seminář *Restaurování čínskou metodou*

Fakulta restaurování Univerzity Pardubice v Litomyšli, 1. - 5. 8. 2011

Seminář *Komise pro práci s veřejností a muzejní pedagogiku při AMG*

Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou, 5. - 6. 9. 2011

Pořadatel: Komise pro práci s veřejností a muzejní pedagogiku při AMG

Námět: realizace výchovně vzdělávacích programů, interaktivní programy, příklady dobré praxe, proběhlo i plenární zasedání komise (leden 2011 žádost NPMK o přijetí za člena komise, účast na plenárním zasedání jako host).

Seminář *Doprovodné programy - využití digitální pomůcky pro výstavu o Karlu Škrétovi*

Národní galerie v Praze, 13. 9. 2011

Seminář pro muzejní pedagogy s představením zajímavé digitální pomůcky a následným praktickým využitím v expozici NG.

Konference *Výchovné a vyučovací koncepce ve střední Evropě v letech 1868 - 1939,*

Technická univerzita v Liberci, 26. - 27. září 2011

Konference *Názorné vyučování a škola. Historický vývoj a současné trendy v používání didaktických pomůcek*

NPMK, 6. 10. 2011

Za NPMK předneseny příspěvky *Pomůcky na škole v Černé Hoře* (Mgr. Jana Bartošová) a *Sonda do stavu sbírek didaktických pomůcek na vybraných českých gymnáziích od konce 19. století do roku 1938* (PhDr. Jan Šimek)

Seminář *Muzejní spolky včera a dnes*

Městské muzeum a knihovna Čáslav, 13. 10. 2011

Seminář konaný u příležitosti 20. výročí obnovení činnosti spolku Včela Čáslavská. Za NPMK přednesen příspěvek *Úloha spolků v počátcích pražského pedagogického muzea* (PhDr. Jan Šimek)

Mezinárodní odborná konference *První dámy - úděl, poslání...*

pořadatel: Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy, Schwarzenberský palác, Praha 1, 2. 11. 2011

Mezinárodní konference *Rozvoj čtenářských kompetencí v prostředí inkluzivní školy*

Pedagogická fakulta UK, Praha 1, 3. - 4. 11. 2011

Projekt ESF OPVK na PedF UK v Praze, věnováno rozvoji čtenářských kompetencí v prostředí inkluzivní školy, analýze chyb českých žáků v ČG Pisa 2009, podpoře čtenářství nejen žáků a studentů, ale i pedagogů.

VII. celorepublikové kolokvium *Asociace muzeí a galerií Muzea pro všechny - Handicapovaní a dobrovolníci v kulturních institucích ČR*

Výstaviště Brno, 3. - 4. 11. 2011

Pravidelné kolokvium, tentokrát věnované tématu dobrovolnictví u příležitosti mezinárodního roku dobrovolnictví.

Prodejní veletrh literatury vydávané muzei a galeriemi *Zámek plný knih*

Východočeské muzeum v Pardubicích, 25. - 26. 11. 2011

Konference *Cesta ke kvalitě*

Pořadatel: MŠMT a NÚV¹², konferenční centrum CITY PANKRÁČ, Praha 4, 29. 11. 2011
Cílem bylo poskytnutí informací o projektu, o možnostech zkvalitnění běžné školní práce prostřednictvím nabídky mimoškolních edukačních programů, o možnostech dalšího vzdělávání pedagogů - mapa vzdělávací nabídky.

Odborný seminář restaurátorů v Národní knihovně ČR *Výzkum a vývoj nových postupů v ochraně a konzervaci písemných památek*

Národní knihovna ČR, Praha 1, prosinec 2011

Konference *Regionální vlastivědná periodika a jejich místo v historiografii*

Pořadatelé: Státní oblastní archiv v Praze, Státní okresní archiv Benešov, Muzeum Podblanicka

Muzeum Podblanicka, Vlašim, 24.-25. 11. 2011

Konference věnovaná 50. výročí nepřetržitého vydávání Sborníku vlastivědných prací z Podblanicka.

Referát: Regionální časopisy a numismatika; řízení první části konference.

Pracovníci NPMK působí v těchto odborných a vědeckých radách a organizacích:

- Vědecká rada NPMK
- Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost NPMK
- Nadační fond Přemysla Pittra a Olgy Fierzové
- Nadační fond pro vydávání a šíření díla J. A. Komenského
- Emisní komise při Ministerstvu průmyslu a obchodu
- Poradní sbor pro rovné příležitosti mužů a žen, MŠMT
- Unie Comenius
- Sdružení historiků ČR - Historický klub 1872
- Asociace muzeí a galerií ČR - předseda Numismatické komise; člen senátu
- redakční rada-člen:
 - HOVORY - sborník Nadačního fondu Přemysla Pittra a Olgy Fierzové
 - Časopis Společnosti přátel starožitností
 - Sborník Národního muzea, řada A - Historie
 - Sborník vlastivědných prací z Podblanicka
 - Zpravodaj Historického klubu

Kulturně-vzdělávací a pedagogická činnost, přednášky, prezentační činnost

Metodická a informační činnost

V rámci metodické činnosti poskytovalo NPMK individuální odborné konzultace badatelům. NPMK poskytovalo informace z dějin školství pracovníkům MŠMT a jeho přímo řízeným organizacím, dalším institucím a médiím.¹³ NPMK spolupracovalo s dalšími muzei v ČR i zahraničí.¹⁴

¹² Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků

¹³ Příklady dotazů:

- historie učebnic, vývoj aktovek a „nosítek na knihy“
- vývoj maturitní zkoušky
- školství za heydrichiády
- opakovaně problematika klasifikace, délky povinné školní docházky; začátek vyučování

V případě zájmu muzeum poskytuje komentované prohlídky stálé expozice i krátkodobých výstav. V r. 2011 se uskutečnila:

- 28. 4. komentovaná prohlídka expozice pro bývalé učitele
- 21. 5. komentovaná prohlídka výstavy Zlaté české ručičky
- 1. 10. komentovaná prohlídka expozice - mezinárodní den seniorů
- 17. 11. komentovaná prohlídka expozice - mezinárodní den studentů

Spolupráce se školami a metodická a konzultační činnost

Muzeum na základě požadavků průběžně poskytovalo odborné konzultace základním, středním, vyšším odborným a vysokým školám v ČR. Pro mladší a starší žáky základních a studenty středních škol jsou k dispozici pracovní listy ke stálé expozici (též ke stažení na internetových stránkách muzea).

Pro univerzity jsou na základě zájmu poskytovány komentované prohlídky a informace o badatelských možnostech v NPMK (viz níže).

Pokračovala spolupráce s Vyšší odbornou školou informačních služeb v Praze (PhDr. E. Šimek zde působil jako vedoucí učitel oboru Služby muzeí a galerií, vyučující předmětů Kulturní dědictví regionu a Společenské vědy v muzeu, vedoucí diplomového semináře, vedoucí a oponent absolventských prací a jako člen zkušebních komisí při absolventských zkouškách).

Smlouva o spolupráci mezi NPMK a Městskou knihovnou v Praze (MěK), Praha 1, zahájená v r. 2010, se realizovala v r. 2011 prostřednictvím 16 besed z dějin vzdělávání a vzdělanosti pro žáky základních škol a pro předškolní děti, jichž se celkem zúčastnilo 304 dětí a 37 dospělých posluchačů (z toho 22 pedagogů):

- Beseda *J. A. Komenský*, 11.1.2011, pro Školu Jaroslava Ježka, Praha 1, pobočka MěK Hradčany, Praha 1
- Beseda *Pohádková škola*, 8.2., 16.2., 1.3., 18.10. a 25.10.2011, pro ZŠ a MŠ Resslova ul., Praha 2, a Malostranská ZŠ, Praha 1, pobočky MěK Ditrichova, Praha 2 a Hradčany, Praha 1
- Beseda *Středověká škola*, 24.3. a 18.10.2011, pro ZŠ Grafická, Praha 5 a ZŠ Karla Čapka, Praha 10, pobočky MěK Smíchov, Praha 5 a Dům čtení, Praha 10
- Beseda *Humor ve škole, škola v humoru*, 11.10.2011, pro ZŠ Hostýnská, Praha 10, pobočka MěK Dům čtení, Praha 10
- Beseda *Vzdělávání dívek v Čechách*, 20.10.2011, pro ZŠ Hostýnská, Praha 10, pobočka MěK Dům čtení, Praha 10
- Beseda *Tereziánské reformy a školství*, 7. 11.2011, pro ZŠ Karla Čapka, Praha 10 (2 skupiny), pobočka MěK Dům čtení, Praha 10

-
- vývoj systému financování školství, platy učitelů v různých obdobích
 - vývoj ministerstva školství
 - opakovaně dotazy k vývoji školské soustavy (různé typy škol, různá období)
 - opakovaně dotazy k vývoji dějepisného vyučování
 - německé školství v Sudetech
 - různé dotazy na literaturu - obvykle vývoj některého učebního předmětu, dějiny školství
 - J. A. Komenský - drobnosti ze života, dostupnost literatury atd.
 - opakovaně dotazy na P. Pittra (dotazy na korespondenci, články aj.)
 - informace o udílení pamětních medailí P. Pittra v Tel Avivu (pro brněnskou židovskou obec a pro měsíčník Kachol velavan)

¹⁴ např.:

- Městské muzeum Prachatice - konzultace k výstavě sv. Jan Nepomuk Neumann
- ZŠ Kytlice - konzultace k přípravě projektu vyučování ve stylu 19. století

- Beseda *Škola včera, dnes a zítra*, 22.11.2011, pro ZŠ Karla Čapka, Praha 10 (žáci Historického semináře), pobočka MěK Dům čtení, Praha 10
- Beseda *Škola v obrazech*, 29.11.2011, pro ZŠ Karla Čapka, Praha 10, pobočka MěK Dům čtení, Praha 10

Dále byly uskutečněny:

- beseda a doprovodný program k výstavě *Evropský humanista Přemysl Pitter*, 31.5.2011, pro ZŠ Mikoláše Alše, Praha-Suchdol, ÚMČ Praha-Suchdol, Alšův kabinet a komentované prohlídky:

- 28.2. a 2.3.2011 komentované prohlídky stálé expozice a badatelská činnost v NPMK pro PedF UK, obor občanská výchova
- 16.3.2011 komentovaná prohlídka stálé expozice a badatelská činnost v NPMK pro PedF UK
- 7.4.2011 komentovaná prohlídka pro PedF UK
- 20.4.2011 edukační program „Učedník-mučedník“ pro ZŠ Lešská, Praha 10 (doprovodný program k výstavě *Zlaté české ručičky*)
- 15.4.2011 představení J. A. Komenského pro Katedru germanistiky FF UK vč. ukázky různých děl
- 4.5.2011 komentovaná prohlídka expozice a výstavy *Zlaté české ručičky* pro FF UJEP
- 31.5.2011 komentovaná prohlídka výstavy *Zlaté české ručičky* pro SOU služeb, Praha 9
- 15.6.2011 komentovaná prohlídka expozice pro PedF MU
- 28.6.2011 komentovaná prohlídka expozice
- 14.10.2011 beseda s žáky ZŠ Křesomyslova, Praha 4, o dějinách školství (projekt k výročí školy)
- 31.10.2011 prezentace NPMK pro FF UK, obor pedagogika
- 1.11.2011 komentovaná prohlídka expozice, představení NPMK - PedF UK, obor dějepis.

Přednášková činnost

Muzeum připravovalo a realizovalo program vernisáží na vlastních výstavách (včetně kulturních programů) a na základě konkrétních požadavků škol a jiných institucí zajišťovalo odborné přednášky.

- *Evropský humanista Přemysl Pitter*, Dům Gustava Mahlera, Jihlava, 12. 4. 2011 (PhDr. Eduard Šimek, CSc.)
- Přednáška o J. Žákovi, Muzeum Komenského v Přerově, 19.4.2011 (Mgr. Magdaléna Šustová)
- *Eduard Štorch - známý-neznámý*, NPMK, 20.10.2011 (Mgr. Magdaléna Šustová)
- *Jakub Jan Ryba: Učitel, spisovatel, skladatel*, NPMK, 1.12.2011 (PhDr. Jan Šimek)

Prezentační činnost a spolupráce s médii

Během roku 2011 NPMK nadále spolupracovalo s Českým rozhlasem (ČRo). Muzeum spolupracovalo i s dalšími rozhlasovými stanicemi, televizí a tiskem.

Spolupráce s rozhlasem

- Rozhovor pro slovenskou stanici rádio VIVA, o muzeu a soutěži o nejstarší a nejzajímavější vysvědčení, 27. 1. 2011 (přímý přenos)

- Český rozhlas 2 Praha, pořad „Čaj pro dva“, o historii školní docházky, 1.9.2011 (přímý přenos)
- Český rozhlas Leonardo - pořad Monitor - rozhovor o D. A. Jablonském, 4. 8.2011
- Český rozhlas 1 Radiožurnál, odpovědi na otázky k historii školství (pořad k začátku školního roku), 30. 8.2011
- Český rozhlas 6 - pořad Historie věčně živá - o J. J. Rybovi, 24.12.2011

Spolupráce s televizí

- ČT 2, vystoupení v pořadu Planeta YÓ, prezentace krátkodobé výstavy *Pohádka ve škole*, obecné představení sbírek a činnosti PMJAK, 11. 1. 2011 (natáčení prosinec 2010)
- RTA Regionální vysílání ČT (internetové), o soutěži o nejstarší a nejzajímavější vysvědčení, 31.1.2011 (natáčení 27.1. a 28.1.2011)
- ČT 1, pořad Sama doma - o výstavě *Pohádka ve škole* a o soutěži o nejstarší a nejzajímavější vysvědčení, 31.1.2011 (živé vysílání)
- ČT 2, pořad Barvy života - Pittrovy děti, o předání medailí P. Pittra v Izraeli, 25.5. 2011
- ČT 1, natáčení pro pořad V kůži předků: Učitel, natáčení 11.7.2011 (vysíláno 13.2.2012)
- ČT 2, natáčení pro pořad Stará domovní znamení, natáčení 3.8.2011
- ČT 24, pořad Milénium, Jak vypadala škola kdysi, 9. 9. 2011 (natáčení 6. 9. 2011)
- ČT, historie vánočních prázdnin (nepoužito z důvodu úmrtí V. Havla), (natáčení 12. 12. 2011)
- spolupráce s ČT na české verzi dokumentu Last Reunion z produkce BBC o československých školách ve Velké Británii v době druhé světové války
- výběr školních obrazů na téma České dějiny pro ČT (31 kusů)

Spolupráce s tiskem

- o Listy Prahy 1, 9/2011, s. 1, PhDr. Jan Šimek: Budování mostů. D. A. Jablonský v Evropě raného osvícenství
- o Přehled kulturních pořadů, 9/2011, s. 7, PhDr. Jan Šimek: Daniel Arnošt Jablonský: Komenského vnuk se představuje v Pedagogickém muzeu
- o tisková zpráva k výstavě *Daniel Arnošt Jablonský - Budování mostů. Odkaz vnuka J. A. Komenského*
- o výběr fotografií pro časopis DINGIR č. 4/2011 na téma pedagogika a náboženství (9 fotografií)
- o výběr slabikářů a čítanek pro časopis Nedělní AHA dne 4. 12. 2011 pro článek o zavedení povinné školní docházky
- o propagace výstav v NPMK:
 - tiskové zprávy (k výstavám *Zlaté české ručičky* a *Školní vysvědčení v proměnách času*)
 - chorvatský krajanský list Daruvar, o soutěži o nejstarší a nejzajímavější vysvědčení, 9.4.2011
 - rakouský krajanský list Česká a slovenská Vídeň dnes č. 2/2011, o soutěži o nejstarší a nejzajímavější vysvědčení
 - oslovování vybraných novinářů

Výstavní činnost a další kulturní akce

V roce 2011 se uskutečnily čtyři krátkodobé výstavy v NPMK. NPMK rovněž realizovalo další výstavy na MŠMT a další výstavy s partnerskými institucemi v ČR.

Stálá expozice

Odkaz J. A. Komenského. Tradice a výzvy české vzdělanosti Evropě

Krátkodobé výstavy

NPMK:

- *Pohádka ve škole. Zachráněné vzpomínky.* Výstava s využitím školních obrazů a učebnic s motivem pohádek. Součástí výstavy byla i prezentace školních obrazů zachráněných prostřednictvím rezortního projektu. (10.12.2010) - 6.3.2011.
- *Zlaté české ručičky. Historie a současný vývoj českého odborného školství.* Výstava o výchově učedníků, tovaryšů a učňů a o řemeslech a odborných školách vůbec ve spolupráci s Národním ústavem odborného vzdělávání a magistrátem hl. m. Prahy (projekt Řemeslo žije). 31.3. - 10.7.2011.
- *Daniel Arnošt Jablonský - budování mostů. Odkaz vnuka J. A. Komenského.* Výstava o vnuku J. A. Komenského, spoluzakladateli berlínské Akademie věd (včetně publikace *Daniel Arnošt Jablonský /1660-1741/. Život a dílo vnuka J. A. Komenského*). Ve spolupráci s Universität Stuttgart - Daniel Ernst Jablonski Forschungsstelle, Deutsches Kulturforum östliches Europa; pod záštitou státní tajemnice-náměstkyně ministra Ing. Ev Bartoňové. 21.7. - 20.11.2011.
- *Od Marie Terezie po dnešek - Školní vysvědčení v proměnách času.* Výstava o historii vysvědčení, prezentace vysvědčení vzešlých z mimořádné soutěže NPMK (včetně publikace *Vysvědčení jako součást dějin školství /od 18. století po současnost/*); pod záštitou ministra školství, mládeže a tělovýchovy Mgr. Josefa Dobeše. 8.12.2011 - (duben 2012).

ČR:

- *Milíčův dům Přemysla Pittra na pražském předměstí - příklad česko-německo-židovského soužití.* Výstava o odkazu P. Pittra a O. Fierzové a o historii a poslání Milíčova domu, Dům Gustava Mahlera v Jihlavě, 9.3. - 30.4.2011.
- *Cesta do hlubin studákovy a kantorovy duše. Pedagog a spisovatel Jaroslav Žák.* Výstava o učiteli a spisovateli J. Žákovi a životě na školách v 1. republice. Muzeum Komenského v Přerově, 16. 3. - 12. 7. 2011.
- *Evropský humanista P. Pitter (1895 - 1976).* Výstava o životě a odkazu P. Pittra, ÚMČ Praha-Suchdol, 1. 5. - 15. 6. 2011.
- *Evropský humanista P. Pitter (1895 - 1976).* Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, 31. 10. - 14. 11. 2011.

Zahraničí:

Německo

- *Europäischer Humanist Přemysl Pitter.* Německá verze výstavy o P. Pittrovi, ve spolupráci s Ackermann-Gemeinde, Norimberk, budova Kolpingakademie, 1. 7. - 15. 7. 2011.
- *Europäischer Humanist Přemysl Pitter.* České centrum Mnichov, 13. 10. - 18. 11. 2011.

Neveřejné výstavy

1. NPMK - předsálí Společenského sálu:

- *Státní škola Comenius v São Paulu*, výstava fotografií z brazilské školy nesoucí jméno Komenského. Fotografie pořídila profesorka na Maticním gymnáziu v Ostravě Mgr. Jana Bittová během svého dobrovolnického pobytu na této škole, (11. 11. 2010) - 16. května 2011
- *Amos a Ave Art*, výstava prací studentů soukromé střední umělecké školy Ave Art v Ostravě - portréty J. A. Komenského, vernisáž 19. 5. 2011

2. MŠMT (budova A):

- *Jakub Jan Ryba nejen jako autor české mše vánoční „Hej, mistře!“*, (14. 12. 2010) - březen 2011

Soutěže

V r. 2011 realizovalo NPMK jako doprovodné akce ke krátkodobým výstavám dvě soutěže:

- 1) Z pohádky do pohádky** - výtvarná soutěž pro děti k výstavě *Pohádka ve škole*. Hodnotilo se 169 obrázků (vybraných z 500 obrázků). Soutěžilo se ve 3 věkových kategoriích, byly též uděleny zvláštní ceny. Celkem bylo uděleno 28 cen. Slavnostní vyhlášení výsledků se uskutečnilo dne 28.3.2011 v NPMK, oceněné děti obdržely diplomy a drobné dárky
- 2) O nejstarší a nejzajímavější vysvědčení ve světle dějin školství** - mimořádná soutěž v rámci projektu *Nejstarší a nejzajímavější vysvědčení ve světle dějin školství* pod záštitou ministra školství, mládeže a tělovýchovy Mgr. Josefa Dobeše. V rámci soutěže bylo doručeno 931 vysvědčení od 73 dárců. Odborná komise dne 20. 9. 2011 hodnotila 50 vysvědčení, a to v kategorii nejstarší vysvědčení a nejzajímavější vysvědčení. Celkem bylo uděleno 9 cen, včetně zvláštního ocenění. Slavnostní vyhodnocení se uskutečnilo 8.12.2011 v NPMK. Výherci obdrželi diplomy podepsané ministrem školství, mládeže a tělovýchovy, publikaci *Vysvědčení jakou součástí dějin školství a muzejní publikace*.

Spolupráce NPMK na dalších výstavách (využití sbírkových předmětů NPMK)

- Národní muzeum, *Staré pověsti české*, zapůjčeno 6 ks sbírkových předmětů (16. 9. 2010 - 29. 7. 2011)
- Muzeum českého krasu v Berouně, *Od peřinky až před tabuli*, zapůjčen 1 sbírkový předmět (19. 1. - 3. 11. 2011)
- Muzeum T. G. M. v Lánech, *Školství za TGM*, zapůjčeno 45 ks sbírkových předmětů (21. 2. - 20. 4. 2011)
- Muzeum východních Čech v Hradci Králové, *Pohádka ve škole*, zapůjčeno 41 ks sbírkových předmětů (11. 7. 2011 - 31. 1. 2012)
- České muzeum stříbra v Kutné Hoře, *Krása starých školních obrazů*, zapůjčeno 53 ks sbírkových předmětů (6. 9. - 3. 11. 2011)
- Muzeum hl. města Prahy, *Praha a její dcery*, zapůjčeno 15 ks sbírkových předmětů (14. 9. 2011 - 30. 4. 2012)
- Národní muzeum, *Vynálezci a vynálezy*, zapůjčeno 6 ks sbírkových předmětů (14. 9. 2011 - 30. 5. 2012)

Další kulturně vzdělávací aktivity

- Literárně-dramatický cyklus ve spolupráci s agenturou AMOS *Návraty - zpět ke kořenům vzdělanosti*
 - 10. 3. Johann Wolfgang Goethe: Faust

- 2. 6. Vincentova zpověď (z korespondence malíře Vincenta van Gogha bratru Theovi)
 - 29. 9. Antoine de Saint Exupéry: Citadela
 - 16. 11. Jack London: Tulák po hvězdách
- Přednáška maďarského překladatele László B. Kovácse *J. A. Komenský a Maďarsko*, 11. 5. 2011, ve spolupráci s Velvyslanectvím Maďarska a Maďarským kulturním centrem v Praze
- **Pražská muzejní noc, 11. 6. 2011.** Během Muzejní noci probíhal doprovodný program Šikovné ruce, který vznikl ve spolupráci se středními odbornými školami participujícími na výstavě Zlaté české ručičky:
 - Střední odborná škola stavební a zahradnická, Praha 9 (Aranžování květin)
 - Střední odborné učiliště potravinářské v Jílovém u Prahy (Kavárna, výroba a prodej bonbonů „fialky“)
 - Střední škola umělecká a řemeslná, Praha 5 (Umělečtí řezbáři)
 - Vyšší odborná škola zahradnická a střední zahradnická škola Mělník (Prodej vína ze školních vinic)
 - Vyšší odborná škola textilních řemesel a Střední umělecká škola textilních řemesel, Praha 1 (Pletení košíků)
 - Vyšší odborná škola oděvního návrhářství a Střední průmyslová škola oděvní Praha, Praha 7 (Módní přehlídka)
 - Střední průmyslová škola textilní, Liberec (Tkaní látek)
 - Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední zdravotnická škola, Praha 1 (Dentální hygiena)
 - Vyšší odborná škola grafická a Střední průmyslová škola grafická, Praha 1 (Výroba papíru)
 Muzeum navštívilo více než 6000 návštěvníků.
- **Den muzeí, 18. 5. 2011.** Hlavním tématem Dne muzeí byla *Afrika*, NPMK spolupracovalo s nadací Člověk v tísni a prezentovalo malou výstavku vypůjčených fotografií dokumentujících stavby školních budov pro africké děti (v Etiopii).

Zahraněční spolupráce

Zahraněční spolupráce byla realizována v souladu s Plánem činnosti na rok 2011 za účelem prezentace českých dějin školství, prezentace muzea jako nositele tradic českého školství a také zajištění partnerských vztahů s obdobnými institucemi a společnostmi zejména v Evropě. Nadále byly udržovány kontakty s mezinárodní společností UNESCO. Úspěšně pokračovala spolupráce s Ackermann-Gemeinde při realizaci výstav o P. Pittrovi *Europäischer Humanist Přemysl Pitter* v Norimberku a Mnichově.

V únoru 2011 se uskutečnila návštěva delegace předsednictva brazilské pobočky OMEP (3 osoby vedené prezidentkou brazilského OMEP Mariou Aparecidou Salmaze). Brazilská delegace studovala materiály z fondu světového OMEP týkajících se záležitostí Brazílie.

Velice úspěšná byla spolupráce s velvyslanectvím ČR v Tel Avivu na přípravě a realizaci slavnostního udělení Pamětních medailí P. Pittra „židovským dětem P. Pittra“ v Tel Avivu dne 27. 4. 2011. Akce byla připravena též ve spolupráci s Nadačním fondem P. Pittra a O. Fierzové a spolkem MILIDU (Švýcarsko). S těmito „dětmi“ NPMK průběžně udržuje kontakty (např. výstava Yehudy Bacona v Českém centru Praha a setkáním s ním 9. 9. 2011).

Ve spolupráci s Velvyslanectvím Maďarska a Maďarským kulturním střediskem v Praze byla v NPMK uspořádána přednáška *J. A. Komenský a Maďarsko*, kterou v češtině přednesl maďarský překladatel László B. Kovács. Přednáška se konala v rámci maďarského předsednictví v Radě EU (11. 5. 2011).

Velice úspěšná byla prezentace příspěvku *Vzpomínky učitelů v Archivu dějin učitelstva a jejich význam pro poznání českého školství v první polovině 20. století* na mezinárodní konferenci pedagogických muzeí v italském Brixenu (konference se koná každé 2 roky). Tématem brixenského setkání bylo využití orální historie v muzejní práci. Na základě předneseného příspěvku byla NPMK nabídnuta spolupráce s rakouským partnerem *Dokumentation lebensgeschichtliche Aufzeichnungen (Institut für Wirtschafts- und Sozialgeschichte, Universität Wien)* na projektu vydání překladů vzpomínek českých učitelů na dobu před 1. světovou válkou (texty jsou součástí Archivu dějin učitelstva uloženého v NPMK).

V r. 2011 pokračovala spolupráce s Oblastním muzeem v Lešně - v rámci této spolupráce se realizovala v září návštěva ředitele tohoto muzea Mgr. W. Omieczyńského a štábu tamější televize, která v Praze připravovala film o J. A. Komenském.¹⁵

Dále byla posílena spolupráce s Muzeem Komenského v Naardenu a Národním pedagogickým muzeem v Rotterdamu. V souvislosti s realizací projektu *Nejstarší a nejzajímavější vysvědčení ve světle dějin školství* pokračovala spolupráce s vybranými českými školami v zahraničí (ve Vídni a chorvatském Daruvaru) a s Múzeem školstva a pedagogiky v Bratislavě. S tímto muzeem se rozvíjela spolupráce v souladu s dohodou o spolupráci (poskytnutí kopií fotografií ze slovenských škol, výměna naskenovaných katalogů didaktických pomůcek a zařízení škol).

Se zahraničními nakladatelstvími uzavřelo NPMK dohodu pro reprodukování sbírkových předmětů: pro nakladatelství CNDP (Francie) školní obraz V. Polášek: Škola v 18. století, pro nakladatelství Pearson (USA) obraz V. Nedbal: Komenský ve své pracovně a J.A. Komenský: Orbis pictus, Norimberk 1660, ilustrace Dětské hry.

NPMK také spolupracovalo s Ministerstvem zahraničních věcí ve věci přijetí novinářky Julie Kuo z Tchaj-wanu (13. 5. 2011), či s ČŠI při přijetí polské delegace (17. 11. 2011).

Konkrétní akce v zahraničí:

23. 3. - 27. 3. 2011, Rotterdam, Naarden (Nizozemí)

Cílem cesty byla návštěva Národního pedagogického muzea v Rotterdamu (Nationaal Onderwijsmuseum) a účast na oslavách Dne Komenského. Pracovní cesta se uskutečnila na pozvání předsedy Nadace Komenského muzea (Stichting Comenius Museum) Hanse van Oostveena a starostky města Naardenu Dr. Joyce J. Syvestera. Pozvání přijali za MŠMT Ing. Eva Bartoňová, náměstkyně ministra a státní tajemnice, PhDr. Jindřich Fryč, vrchní ředitel a za NPMK ředitelka muzea PhDr. Markéta Pánková. NPMK a rotterdamské muzeum jsou zapojeni do sítě pedagogických muzeí v Evropě. Nizozemská strana má velký zájem o spolupráci s NPMK.

25. 4. - 29. 4. 2011, Tel-Aviv (Izrael)

Cílem cesty PhDr. Markéty Pánkové, ředitelky muzea, bylo předání medailí P. Pittra a O. Fierzové doposud žijícím „pittrovským dětem“ zachráněných v rámci akce „zámky“. Slavnostní předání medailí bylo organizováno NPMK a Nadačním fondem P. Pittra ve spolupráci s Velvyslanectvím České republiky v Tel Avivu a za pomoci paní Magdy Bar-Or z Haify.

¹⁵ Autoři filmu již věnovali NPMK kopii filmu.

30. 5. - 2. 6. 2011, Bratislava (Slovensko)

Cílem služební cesty Mgr. Jany Bartošové byla návštěva Múzea školstva a pedagogiky v Bratislavě za účelem prohlídky fondu vysvědčení ze škol na území Slovenska a výběr materiálu pro výstavu Vysvědčení v proměnách času - od Marie Terezie po dnešek. V muzejní knihovně byly vyhledány materiály týkající se osoby Jána Velikaniče, předního odborníka na klasifikaci v někdejším Československu.

29. 6. - 3. 7. 2011, Brixen (Itálie)

Konference byla již čtrnáctým setkáním zástupců pedagogických muzeí z celého světa, které se koná každé 2 roky. Tématem brixenského setkání bylo využití orální historie v muzejní práci. Za NPMK byl přednesen příspěvek s názvem *Vzpomínky učitelů v Archivu dějin učitelstva a jejich význam pro poznání českého školství v první polovině 20. století*. Příspěvek představil Archiv dějin učitelstva (ADU) uložený od 80. let v NPMK, který obsahuje na 1300 rukopisů shromážděných v 60.-70. let učitelskou odborovou organizací.

1. 7. - 2. 7. 2011, Norimberk (Německo)

Účelem cesty byla účast na vernisáži výstavy *Europäischer Humanist Přemysl Pitter*, kterou připravilo NPMK ve spolupráci s Institutum Bohemikum der Ackermann Gemeinde. Slavnostního zahájení výstavy dne 1.7.2011 se zúčastnilo na 40 hostů včetně místních politických představitelů a zástupců místního tisku. Za NPMK se cesty zúčastnila PhDr. Markéta Pánková, která přednesla zdravici a PhDr. Lenka Lajsková, kurátorka výstavy. Pracovníci muzea rovněž navštívili místa, která jsou spojena s působením P. Pittra a O. Fierzové v Norimberku během jejich pastorační služby v uprchlickém táboře Valka u Norimberka.

13. 10. - 14. 10. 2011, Mnichov (Německo)

Cílem této služební cesty byla účast na slavnostním zahájení výstavy *Europäischer Humanist P. Pitter*, která byla ke zhlédnutí v Českém centru do 18. 11. 2011. Za NPMK se cesty zúčastnila Mgr. Marie Chrobáková, která přednesla zdravici (jako zástup za ředitelku PhDr. Pánkovou) a PhDr. Lenka Lajsková, kurátorka výstavy.

Oddělení Pedagogická knihovna

Základní informace

Pedagogická knihovna J. A. Komenského (dále jen „PK“) je s účinností od 1. 7. 2011 oddělením Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského.

Pedagogická knihovna je podle zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), specializovanou knihovnou v působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Poskytuje knihovnické a informační služby právníkům a fyzickým osobám, především z oblasti vysokého školství, výzkumu, vzdělávání a dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Současně plní funkce veřejně přístupné vědecké knihovny, která vytváří a spravuje státem dotovaný fond domácí a zahraniční literatury, informačních pramenů a zdrojů z oblasti výchovy, vzdělávání, školství a příbuzných společenských věd. Svůj fond zpřístupňuje prostřednictvím výpůjčních, reprografických, elektronických, rešeršních, bibliografických, informačních a publikačních služeb především pedagogické a studující veřejnosti.

Jako specializovaná knihovna vytváří PK historické fondy učebnic, kmenologické literatury a literatury pro děti a mládež, buduje a zpřístupňuje sekundární informační fondy,

dokumentačně zpracovává českou i zahraniční článkovou pedagogickou literaturu, je garantem za bibliografické zpracování české pedagogické literatury pro Českou národní bibliografii - články v českých novinách, časopisech a sbornících.

Od 1. 4. 2011 PK zajišťuje také činnost specializované pobočky pro zaměstnance ministerstva školství v objektu MŠMT v Karmelitské ulici v Praze 1.

PK je zapsána v evidenci knihoven Ministerstva kultury ČR pod č. 6251/2011.

Činnost knihovny v roce 2011 směřovala ke zkvalitnění služeb poskytovaných uživatelům přímo v budově knihovny i vzdáleným uživatelům, kteří do knihovny vstupují prostřednictvím internetu. Katalog na webu umožňuje čtenářům nejen prohlížet a vyhledávat záznamy, ale zároveň i objednávat knihy z kteréhokoliv počítače připojeného na internet. Mimopražští uživatelé si mohou knihy objednat prostřednictvím meziknihovní výpůjční služby z nejbližší veřejné knihovny. Tato služba spolu s elektronickou Pedagogickou knihovnou (e-PK), která je navázaná na katalog knih, časopisů a dvě databáze článkové literatury, zpřístupňuje fondy a služby PK pedagogickým pracovníkům z celé republiky. Návštěvnost webových stránek PK se každoročně zvyšuje, v roce 2011 se pohybovala kolem 400 návštěv za den.

V roce 2011 knihovna pokračovala v retrokonverzi hlavního fondu PK, a to ve dvou oddělených částech - retrokonverze nejstaršího fondu knihovny od 18. století po rok 1940 a retrokonverze fondu od roku 1973 zpětně. Celkem bylo zpracováno na 60 000 záznamů, z nichž cca 45 000 bylo převedeno do hlavní databáze PK. Maximální zpřístupnění fondu uživatelům prostřednictvím online katalogu na webu PK je hlavním cílem retrokonverze (retrospektivní katalogizaci knihovna zahájila v roce 2010).

Počet titulů retrokonverze celkem		
Rok	2010	2011
Hlavní fond	32 032	101 448

V průběhu roku 2011 se pracovníci PK účastnili řady vzdělávacích seminářů a odborných školení. Uskutečnilo se také několik exkurzí pro studenty pedagogických fakult a středních pedagogických škol. V budově knihovny se realizovaly dvě výstavy: *Ilustrace ke knížkám Václava Čtvrťka a Františka Hrubína* a výstava *Vydáním knížky všechno teprve začíná ...*

Na přelomu roku 2010 a 2011 proběhlo stěhování knihovního fondu ze skladu ve Stehelčevsi a ze Senovážného náměstí do skladu ve Lhotě u Dolních Břežan.

Budování knihovního fondu

Knihovna nakupuje, trvale uchovává a půjčuje odbornou literaturu z oblastí pedagogiky, výchovy, vzdělávání a školství v kontextu společenských věd. Nákup knihovního fondu vychází ze schváleného akvizičního plánu knihovny. Plán byl tematicky dodržen, ale s ohledem na stále zvyšující se ceny knih a časopisů, počet zakoupených svazků klesl. Nezanedbatelnou část knih, především z oblasti dětské literatury, získává knihovna nakladatelskými dary. Od roku 2003 knihovna hospodaří se stále stejným rozpočtem na nákup fondu (cca 1 mil. Kč).

Knihovní fond specializované pobočky MŠMT je doplňován především na základě požadavků zaměstnanců ministerstva. Požadavky na nákup publikací jsou vyřizovány po písemném schválení oprávněné osoby z MŠMT.

Knihovní fond

Nákup knihovního fondu		
Rok	2010	2011

Celkem (Kč)	1 098 326	996 858
knihy	527 658	464 720
časopisy	570 668	532 138
Přírůstek primárních fondů celkem (svazky)	3 725	3 509
z toho: hlavní fond	3 072	2 890
Sukova studijní knihovna	653	460
pobočka na MŠMT	-	159
Počet titulů odebíraných časopisů	193	291
z toho: hlavní fond	184	189
Sukova studijní knihovna	9	7
pobočka na MŠMT	-	95

Doplňování a údržba databází a katalogů PK

Databáze	V roce 2011 přibylo
Knižní fond PK	55 620 záz..
Sukova knihovna	6 418 záz..
Pedagogická bibl. databáze	3 659 záz..
Databáze komenian	52 záz..
Pobočka na MŠMT	8 023 záz..

V rámci spolupráce s Národní knihovnou ČR bylo předáno do Souborného katalogu ČR (CASLIN) celkem 131 130 záznamů. Velká část těchto záznamů byla vytvořena v rámci retrokonverze a z této dávky bylo v souborném katalogu založeno 49 425 nových záznamů dokumentů, tj. takových, které dosud žádná knihovna do souborného katalogu nenahlásila.

Do KOSABI (Kooperační systém článkové bibliografie) bylo v průběhu roku předáno 1062 anotovaných záznamů článků z českých pedagogických periodik.

Průběžně je udržován a aktualizován také Český pedagogický tezaurus (dále jen „ČPT“), který slouží k věcnému popisu dokumentů z oblasti pedagogiky a příbuzných oborů a k jejich zpětnému tematickému vyhledávání v katalogích a databázích. Údržba tezauru i ostatních rejstříků je v průběhu retrokonverze náročná na čas a pozornost. Aktuální verze ČPT je ve stromové struktuře vystavena na webu knihovny.

Služby uživatelům

Důležitou součástí práce knihovny je individuální práce s uživateli. V souladu s knihovním zákonem poskytuje PK jako veřejná knihovna svým uživatelům, studentům, učitelům, vědeckým a odborným pracovníkům i ostatní veřejnosti širokou škálu knihovnických a informačních služeb: výpůjční služby včetně meziknihovnických služeb, rešeršní služby z vlastních i externích zdrojů, referenční, informační a reprografické služby z fondu knihovny a služby elektronické Pedagogické knihovny (dále jen „e-PK“).

Studovna je přístupná všem návštěvníkům knihovny. Neregistrovaný uživatel má k dispozici volně přístupný knižní a časopisecký fond studovny a možnost vyhledávání v elektronickém katalogu i ve starších lístkových katalogích. Knihy jsou ve studovně uspořádány podle jednotlivých oborů, především současné učebnice s platnou schvalovací doložkou MŠMT, školské právníké dokumenty, vzdělávací programy, učební osnovy, encyklopedie. Volně přístupné jsou také nové i starší ročníky českých a zahraničních

časopisů. Registrovaní čtenáři mají navíc přístup k internetu, k oborově zaměřeným databázím (např. EBSCO, ASPI, Jednotná informační brána, která obsahuje souborné katalogy našich i zahraničních knihoven a další informační zdroje), tito čtenáři můžou ve studovně používat vlastní notebooky.

Půjčování knih mimo budovu knihovny, včetně meziknihovní výpůjční služby, je také vázáno na registraci čtenáře. Výpůjční lhůta je jeden měsíc, výpůjčku lze až 3x prodloužit. Ve studovně i půjčovně jsou poskytovány konzultace k práci s knihovnickým systémem, ve studovně jsou uživatelé zaškolováni v práci s českými i zahraničními databázemi.

Informační, referenční, reprografické a rešeršní služby jsou poskytovány všem uživatelům knihovny. Odborní pracovníci knihovny zpracovávají podle požadavků čtenářů bibliografické rešerše, poskytují konzultace a zodpovídají různě náročné dotazy. Základním zdrojem pro vypracování rešerše jsou katalogy PK a Pedagogická bibliografická databáze (dále jen „PBD“), která obsahuje bibliografické záznamy článků z odborných českých a zahraničních časopisů a sborníků z oblasti pedagogiky od roku 1990 do současnosti. PBD je od roku 2005 volně přístupná na webových stránkách PK. Analyticky zpracované záznamy z českých pedagogických periodik předává PK Národní knihovně ČR a spolupracuje tak na tvorbě národní registrující článkové bibliografie.

Knihovna je zapojena do celonárodní webové služby „Ptejte se knihovny“, kde jsou zodpovídány faktografické, bibliografické a informační dotazy. Jde o relativně novou službu českých knihoven určenou široké veřejnosti. Odpověď na zadanou otázku obdrží tazatel na svou e-mailovou adresu do 48 hodin od doručení dotazu (v pracovní dny). V rámci této služby bylo letos zodpovězeno na 53 dotazů všeobecného i speciálního charakteru.

Centrum pro školní knihovny (dále jen „CŠK“) je dostupné na adrese <http://www.npmk.cz> a funguje na principu průběžně aktualizovaných webových stránek. Hlavním cílem centra je podpora školních knihoven, rozvoj čtenářství a čtenářské gramotnosti. Učitelům a dalším pracovníkům základních a středních škol, kteří mají na starosti vedení školní knihovny, nabízí informace z oblasti plánování, legislativy a vzdělávání knihovníků školních knihoven aj. CŠK spolupracuje s Klubem školních knihoven SKIP.

Publikační činnost PK je realizována formou elektronického publikování novinkové služby na webu knihovny (1x měsíčně). Obsahuje výběr z nových knih (Učebnice - Pedagogika - Psychologie - Ostatní), novinky z literatury pro děti a mládež (První čtení - Knihy pro 1. stupeň ZŠ - Knihy pro 2. stupeň ZŠ - Naučná literatura - Přečtete si s dětmi) a informace o nových a inspirativních článcích z odborných českých a zahraničních časopisů (Informace pro řídicí pracovníky ve školství, Informace ze zahraničních časopisů a Tematická rešerše).

e-PK je služba PK a knihoven pedagogických fakult, která je určena především učitelům, dalším pedagogickým pracovníkům a studentům pedagogiky. Současně je však k dispozici pro každého, koho zajímá cokoli z tematické oblasti pedagogiky, školství, výchovy, vzdělávání a dalších souvisejících vědních disciplín. Základními službami jsou služby typu document delivery, tzn. elektronické dodávání kopií dokumentů, a rešeršní služby - zhotovování rešerší podle zadání uživatele. e-PK poskytuje služby zaměřené především na periodika, tj. oblast literatury, ve kterých se nové informace objevují nejrychleji. Hlavním cílem je poskytovat knihovnické a informační služby uživatelům prostřednictvím internetu a zkvalitnit přístup ke knihovním fondům a službám všech zúčastněných knihoven všem uživatelům. Přístup uživatelů do systému je umožněn prostřednictvím uživatelských kont a databází. Ceny za služby jsou stejné jako v klasické knihovně, s výjimkou autorského poplatku za elektronické kopie. e-PK je přístupná na adrese <http://www.epk.cz> nebo na webové stránce knihovny www.npmk.cz.

Služby e-PK využívá stále více uživatelů. Služby jsou poskytovány jak z fondu PK, tak prostřednictvím meziknihovních služeb, a to i z knihoven, které nejsou součástí e-PK.

Využívání služeb e-PK - elektronické dodávání dokumentů významně ovlivňuje kolektivní smlouva uzavřená mezi Národní knihovnou ČR a DILIA, která podstatným

způsoben změnila podmínky poskytování elektronických kopií dokumentů. Kvůli výši autorského poplatku se těžiště služeb přesunulo z elektronických kopií na papírové, přestože v předchozích letech se pohybovaly objednávky na papírové kopie v rozsahu max. do 5 %. Po zvýšení autorského poplatku se podíl papírových a elektronických kopií radikálně změnil, v roce 2010 bylo elektronických kopií zhotoveno pouze 45, což z celkového počtu představuje pouze 1,7 %. V roce 2011 došlo k dohodě s DILIA, na jejímž základě došlo k významnému snížení autorského poplatku (o 66 %), což přispělo k postupnému obnovování zájmu o elektronické kopie (podíl elektronických kopií představuje 5 % z celkového počtu a má stoupající tendenci). I přes výše uvedené okolnosti jsou služby e-PK uživateli hodnoceny kladně a doufáme, že návrat k nižším cenám elektronických kopií příznivě ovlivní i větší využívanost služby, mezi jejíž hlavní přednosti patří zejména rychlost, jednoduchost a dostupnost kdykoliv a odkudkoliv v prostředí internetu.

Specializovaná pobočka MŠMT poskytuje knihovnické a informační služby výhradně pracovníkům ministerstva školství.

Registrovaní čtenáři

Rok	2010	2011
Celkem	5 907	5 181
z toho aktivní/ nově registrovaní	1 077	2 233
studující	3 066	2 467
pracovníci školství	1 347	1 142
ostatní čtenáři	1494	1 572
Registrovaní uživatelé e-PK	252	291

V databázi jsou registrovaní pouze čtenáři, kteří jsou aktivními uživateli knihovny v posledních dvou letech a dále ti, vůči kterým má knihovna pohledávky (dle zákona o ochraně osobních údajů).

Návštěvníci knihovny celkem

Rok	2010	2011
Celkem:	28 755	23 063
z toho: půjčovny	21 551	15 408
studovny	6 808	6 581
Sukovy studijní knihovny	265	272
bibliografické studovny	120	115
pobočky na MŠMT	-	687
Virtuální návštěvníci knihovny (web PK)	123 688	147 196

Údaje zahrnují četnost návštěv registrovaných i neregistrovaných čtenářů, kterým jsou poskytovány pouze prezenční služby z fondu studoven. Každoročně se zvyšuje počet virtuálních návštěvníků knihovny, čtenáři čím dál tím více využívají výhody vzdáleného přístupu, možnosti objednávky knih nebo časopisů přes webový katalog. Současně mírně klesající tendenci má návštěvnost studoven, vzhledem k dostupnosti vybraných fulltextů v databázích EBSCO, které jsou pro registrované čtenáře přístupné z webu PK. Ze statistik EBSCO vyplývá, že v r. 2011 uživatelé v databázích uskutečnili 3 840 vyhledávání a využili 404 plnotextových článků a 218 abstraktů. 33 uživatelů se zaregistrovalo do služby „Custom Link“, tzn. využití pravidelného zasílání informací nebo rešerší vztahujících se k určitému tématu.

Výpůjčky

Rok	2010	2011
Celkem svazků	116 695	84 254
Absenční	51 673	50 477
Prezenční: hlavní fond	39 760	32 905
Sukova studijní knihovna	609	297
pobočka na MŠMT	-	575
Fotokopie náhradou za výpůjčku (strany)	24 403	15 319
Meziknihovní výpůjční služba (MVS)	250	412
e-PK kopie	2 634	2 085
e-PK rešerše	29	19

Knihovny z nejrůznějších důvodů mají menší možnost nakupovat nové knihy, proto v letošním roce výrazně vzrostl počet výpůjček mezi jednotlivými knihovnami, tím se posílil význam meziknihovní výpůjční služby i význam PK jako oborové knihovny se specializovaným knihovním fondem.

Ochrana a organizace knihovního fondu

V budově PK je uložen tzv. živý fond, ze kterého se expeduje nejčastěji. Ve skladu mimo Prahu je uložen starší knižní fond a starší ročníky časopisů, fond učebnic a skript.

Na přelomu roku 2011/2012 se uskutečnilo stěhování knihovního fondu z budovy knihovního skladu ve Stehelčevsi (3 400 běžných metrů knih) a ze skladu na Senovážném náměstí (600 bm) do depozitního skladu ve Lhotě u Dolních Břežan. Současně byly knihy mechanicky očištěny průmyslovými vysavači a ošetřeny speciální hmotou purus. Stěhování probíhalo archivační metodou, tj. stavění jednotlivých dílčích celků podle signatur. Nakládání, vykládání, mechanická očista i ukládání stěhovaného fondu bylo průběžně kontrolováno pracovníky knihovny. Jako dokončovací práce byla ve skladu Lhota provedena chemická očista - vyplynování knihovního fondu v jednotlivých místnostech plynovou směsí obsahující protiplísňovou a antibakteriální složku.

Vybranou firmou Hruby Moving s.r.o. bylo celkem přestěhováno na 4 000 bm knih za 15 pracovních dní.

V souvislosti s přestěhováním fondu plánujeme v roce 2012 zahájit průběžnou revizi i profilaci knihovního fondu.

Implementace, rozvoj a správa knihovnických technologií

Referát rozvoje knihovnicko informačních procesů zajišťuje správu sítě v PK, údržbu a rozvoj knihovnických technologií a metodickou podporu pro odborné knihovnické činnosti. Pracovníci tohoto referátu zajišťují provoz ICT a speciálních knihovnických technologií (automatizovaných knihovních systémů, dále jen AKS), na nichž je závislý provoz knihovny. Dále poskytují servis jak v oblasti ICT, tak v oblasti AKS, včetně vzdělávání pracovníků knihovny.

Spolupráce s českými a zahraničními institucemi

PK spolupracuje s Národní knihovnou ČR na tvorbě Souborného katalogu ČR a spolupodílí se na vytváření národní registrující článkové bibliografie, PK je garantem za oblast pedagogiky a školství. Spolupracuje s knihovnami se stejným oborovým zaměřením, s Moravskou zemskou knihovnou a se Slovenskou pedagogickou knihovnou v Bratislavě, rozvíjí služby e-PK ve spolupráci s knihovnami pedagogického zaměření, s EURYDICE

v oblasti tvorby a údržby Českého pedagogického tezauru v návaznosti na tezaurus TESE, s českou sekci IBBY UNESCO a Obcí spisovatelů v oblasti propagace kvalitní dětské četby, s Klubem dětských knihoven SKIP a Klubem školních knihoven v oblasti podpory školních knihoven prostřednictvím Centra pro školní knihovny. Dále spolupracuje s katalogizační komisí pod hlavičkou SKIP a České informační společnosti. PK je také členem konsorcia pro multilicenční vstup do databází EBSCO.

Projekty

Věcné plnění resortního projektu 2311

Podpora čtenářské gramotnosti na základních a středních školách

Hlavním cílem projektu je podpora čtenářské gramotnosti a čtenářství od prvních ročníků základní školy, pomoc učitelům českého jazyka orientovat se v novinkách literatury pro děti a mládež, podpora činnosti školních knihoven a rozvoj vlastní tvůrčí práce žáků SŠ v oblasti literárních textů. Projekt je modulární a v původním plánu na celý rok 2011 byl rozčleněn do čtyř modulů.

První pololetí 2011

Modul 1

Centrum pro školní knihovny (CŠK)

Na webových stránkách PK jsou pravidelně jedenkrát měsíčně vystavovány informace o nejnovějších knihách pro děti a mládež, které splňují požadavky na možné využití při vyučování (autor a obsahové zaměření, kvalita textu, kvalita překladu, celkový vzhled knihy). Novinky jsou členěny do pěti oddílů:

- první čtení
- knihy pro 1. stupeň ZŠ
- knihy pro 2. stupeň ZŠ
- naučná literatura
- knihy vhodné pro společné čtení dospělých s dětmi.

Na stránkách CŠK byly vystavovány informace o seminářích, projektech a dalších aktivitách určených pro pracovníky školních knihoven. Průběžně byly zodpovídány dotazy směřované na CŠK prostřednictvím služby „Ptejte se CŠK“.

Modul 2

Anketa „SUK - čteme všichni“

Na počátku dubna 2011 byl vyhodnocen již 19. ročník celostátní ankety dětí, učitelů a knihovníků o nejoblíbenější knihu pro děti uplynulého kalendářního roku „**SUK - Čteme všichni 2010**“. Ankety, která probíhá pravidelně ve spolupráci s Klubem dětských knihoven, se v roce 2011 zúčastnilo více než 5 000 dětí z celé republiky. Anketní lístky byly k dispozici na webu knihovny od ledna do března 2011.

Anketa byla doplněna o pohled učitelů českého jazyka a literatury a knihovníků, kteří pracují s dětmi, na současnou literární produkci pro děti a mládež. Potřetí byla udělena také Cena ministra školství, mládeže a tělovýchovy za přínos k rozvoji dětského čtenářství. Slavnostního vyhlášení výsledků, které proběhlo 13. dubna 2011 tradičně v Památníku národního písemnictví, se zúčastnili zástupci dětských čtenářů a knihovníků z celé republiky, spisovatelé, výtvarníci, nakladatelé a zástupce MŠMT ČR. Závěrem se uskutečnila autogramiáda přítomných českých spisovatelů a výtvarníků.

Přehled oceněných knih:

Cena dětí:

- 1) Petra Braunová: Ema a kouzelná kniha (Albatros)

- 2) Jan Svěrák: Kuky se vrací (Mladá fronta)
- 3) Miloš Kratochvíl: Pachatelé dobrých skutků. Kouzláci (Mladá fronta)

Cena knihovníků Klubu dětských knihoven SKIP:

- 1) Petra Braunová: Ema a kouzelná kniha (Albatros)
- 2) Pavel Brycz: Bílá paní na hlídání (Albatros)
- 3) Daniela Krolupperová: Zámečné keře (Portál)

Cena ministra školství, mládeže a tělovýchovy - bez rozlišení pořadí:

- Jan Jirků: Tlukot a bubnování (Albatros)
Milada Motlová: Český rok od jara do zimy (Fortuna Libri)
Anna Novotná: Balet nás baví (Práh)
Renáta Šulcová: Mojmir. Cesta pravého krále (Albatros)

Cena Noci s Andersenem:

- Miloš Kratochvíl: Pachatelé dobrých skutků. Kouzláci (Mladá fronta)

Modul 3

V rámci modulu **Už jsem čtenář - knížka pro prvňáčka** byly realizovány akce na podporu zájmu o četbu u dětí v prvním roce školní docházky. Žáci z prvních ročníků, kteří byli přihlášení do tohoto projektu prostřednictvím školy nebo knihovny, a kteří úspěšně zvládli čtení, získali jako odměnu původní českou knižní novinku, splňující podmínky prvního čtení.

V roce 2011 byly osloveny česká spisovatelka Daniela Krolupperová a ilustrátorka Eva Sýkorová-Pekárková, na základě jejich spolupráce vznikla půvabná knížka „Zmizelá škola“, která splňuje zásady prvního čtení. Knižka vyšla v nákladu 12 tisíc výtisků.

Do projektu se zapojilo více než 17 000 žáků prvních ročníků ZŠ, se kterými jejich učitelé v průběhu školního roku nadstandardně pracovali (návštěvy knihovny, besedy s autory dětských knížek, společná čtení).

Koncem dubna zasílaly školy a knihovny přehled činností, které s dětmi realizovaly v rámci projektu. Na základě vyhodnocení těchto zpráv byly knížky rozděleny a během května rozeslány na příslušné školy a knihovny, které následně zajistily slavnostní předání knížek malým čtenářům.

Slavnostní předávání knížek a setkání vybraných dětí se zástupci MŠMT a tvůrci knihy proběhlo 2.6.2011 ve Velkém zrcadlovém sále MŠMT v Praze a 7.6.2011 v Mahenově knihovně v Brně.

Druhé pololetí 2011

Ve druhém pololetí došlo v rámci šetření k útlumu projektu, vzhledem k tomu nebyl realizován **modul 4** - čtvrtý ročník literární soutěže pro středoškoláky „Žijeme na jedné Zemi“.

Modul 1

Centrum pro školní knihovny (CŠK)

Na webových stránkách Pedagogické knihovny J. A. Komenského byly pravidelně jedenkrát měsíčně vystavovány informace o nejnovějších knihách pro děti a mládež, které splňují požadavky na možné využití při vyučování (autor a obsahové zaměření, kvalita textu, kvalita překladu, celkový vzhled knihy).

Novinky jsou členěny do pěti oddílů:

- první čtení
- knihy pro 1. stupeň ZŠ
- knihy pro 2. stupeň ZŠ
- naučná literatura
- knihy vhodné pro společné čtení dospělých s dětmi.

Na stránkách ČŠK byly vystavovány informace o seminářích, projektech a dalších aktivitách určených pro pracovníky školních knihoven. Průběžně jsou zodpovídaný dotazy směřované na ČŠK prostřednictvím služby „Ptejte se ČŠK“.

V rámci propagace Mezinárodního měsíce školních knihoven byl ve 3. čtvrtletí 2011 ve spolupráci se Slovenskou pedagogickou knihovnou v Bratislavě realizován třetí ročníku akce „**Záložka do knihy spojuje školy**“.

Cílem akce byla podpora dětského čtenářství a navázání kontaktů mezi českými a slovenskými školami prostřednictvím výměny záložek do knih. Na základě přihlášek byly z českých a slovenských škol vytvořeny dvojice podle typu školy a počtu přihlášených žáků. Oběma školám byla zaslána kontaktní adresa přidělené partnerské školy ve druhém státě. Děti pod vedením učitelů vytvořily různými výtvarnými technikami záložky do knih a vyměnily si je s partnerskou školou.

Ve čtvrtek 22. 9. 2011 se uskutečnilo ve společenském sále NPMK **Setkání klubu školních knihoven**. Akce se konala ve spolupráci se Svazem knihovníků a informačních pracovníků České republiky. Setkání se zúčastnilo 40 pracovníků školních knihoven ze základních a středních škol z celé republiky.

V rámci programu zazněly následující příspěvky:

1. Informace o činnosti Pedagogické knihovny J. A. Komenského (Mgr. Alice Košková, NPMK Praha)
2. Informace o činnosti SKIP (Mgr. Roman Giebisch, Ph.D., Národní knihovna ČR)
3. Centrum pro školní knihovny (Mgr. Radmila Indráková, NPMK Praha)
4. Přeměna školní knihovny na informační centrum školy (Bc. Romana Cichá, ZŠ Ostrava - Hrabůvka)
5. Informační centrum v životě školy (Eva Slavíková, SPŠE a VOŠ Pardubice)
6. Zapojení činnosti knihovny do vzdělávacího programu školy: Program informační bezpečnosti - řidičský průkaz on-line provozu (Edita Vaníčková Makosová, Gymnázium Příbram)
7. Školní knihovna a čtenářská gramotnost (Mgr. Ludmila Čumplová, ZŠ Haunspaulka, Praha)

V závěru setkání byl ustaven pracovní výbor Klubu školních knihoven.

Ve čtvrtém čtvrtletí - 16. 11. 2011 bylo realizováno **pracovní setkání knihovníků školních knihoven a dětských oddělení veřejných knihoven** zaměřené na literaturu pro děti a mládež. Setkání se uskutečnilo ve studovně PK a zúčastnilo se cca 50 knihovnic (především z mimopražských knihoven).

Na programu bylo:

1. Současná podoba a poslání Pedagogické knihovny J. A. Komenského (Mgr. Alice Košková)
2. Česká literatura pro děti a mládež ve světě - čeští autoři zapsaní na poslední IBBY Honour list (Čestná listina) a nominace na Cenu H. Ch. Andersena (Mgr. Ivana Hutařová)
3. Beseda se spisovatelem Milošem Kratochvílem
4. Nová nakladatelství a informace o pozoruhodných knihách pro děti vydaných v uplynulém roce (Mgr. Ivana Hutařová, Jiří Fixl)

Projekt „Podpora čtenářské gramotnosti“ byl v listopadu 2011 ukončen.

Retrokonverze hlavního fondu PK

Hlavním cílem retrokonverze je maximální zpřístupnění hlavního fondu PK jak odborníkům z oblasti pedagogiky, výchovy, vzdělávání a školství, tak i široké veřejnosti prostřednictvím online katalogu na webu PK.

Retrokonverze probíhala ve dvou oddělených částech:

- 1) retrokonverze nejstaršího fondu od 18. století až po rok 1940 - tato část byla podpořena dotací z grantového programu VISK 5 RETROKON z Ministerstva kultury,
- 2) retrokonverze fondu od roku 1973 zpětně - tato část byla podpořena dotací v rámci resortního grantového programu MŠMT.

Pro efektivní postup retrokonverze PK zvolila i v roce 2011 osvědčenou metodu: důsledné využívání, resp. přebírání již zpracovaných záznamů z České národní bibliografie (dále jen „ČNB“) a dat Moravské zemské knihovny (dále jen „MZK“). Díky této metodě je postup retrokonverze efektivní, rychlý, s minimálním počtem kroků a bez zbytečného déletrvajícího vyhledávání konkrétních záznamů v externích databázích na internetu.

Vlastní retrokonverze probíhala jak v rámci pracovní doby, tak na základě dohod o provedení práce. Na základě statistik, které jsou po skončení roku 2011 k dispozici, lze konstatovat, že zvolená metoda retrokonverze se ukázala jako velmi účinná - cca 50 % záznamů bylo nalezeno přímo v databázi mezi předpřipravenými záznamy ČNB a MZK, dalších cca 25 % záznamů bylo staženo z externích databází dostupných na internetu a pouze cca 25 % záznamů muselo být přepsáno, protože jejich záznam prohledávané databáze neobsahovaly. Proto považujeme výtěžnost jak předpřipravených dat, tak dat stažených při vlastním zpracování za opravdu významnou a je zřejmé, že měla velký vliv jak na rychlost, tak na kvalitu záznamů.

V případech, kdy nebylo možné převzít záznam z externí databáze a při přepisu lístku výsledný záznam neodpovídal požadavkům minimálního záznamu nebo v případech, kdy nebylo možné identifikovat zcela jednoznačně důležité údaje, bylo nutné přistoupit k tzv. retrokatalogizaci s využitím metody *de visu*, tedy s knihou v ruce. Tato metoda je nejpracnější, časově nejnáročnější a kromě osoby pracovníka retrokonverze zaměstnala i obsluhu knihovního skladu včetně dopravy konkrétních dokumentů z mimopražského deponitáře PK, což zároveň zvýšilo i její finanční nároky. Touto cestou PK v roce 2011 ověřila, resp. dopracovala více než 1500 záznamů.

Po zpracování záznamů probíhala tzv. supervize záznamů, tj. nejvyšší kontrola záznamů a záznamy vyhodnocené jako validní byly naimportovány do hlavní databáze PK a zpřístupněny v online katalogu PK. Odtud byly vyexportovány v dávkách pro CASLIN - Souborný katalog ČR.

Na retrokonverzi se podíleli téměř všichni pracovníci knihovny a celkem se podařilo v separátní databázi KP-WIN RETRO v rámci obou částí projektu během roku 2011 zpracovat 59 682 záznamů, z nichž bylo do ostré databáze převedeno více než 45 tis. záznamů. Zbývající záznamy jsou v různých fázích kontroly či řešení nastalých problémů a budou převedeny v roce 2012. Převedené záznamy byly automaticky po importu do ostré databáze zpřístupněny i v online katalogu. Tím se navýšil počet dostupných titulů monografií z 13 1095 na celkových 186 680 titulů; to představuje nárůst o cca 30 % záznamů, což lze považovat za významné rozšíření objemu databáze, a tím i služeb uživatelům PK.

Závěr - výstupy projektu

Základním cílem projektu v roce 2011 bylo pokračování v retrospektivní konverzi místního lístkového katalogu hlavního fondu PK, zpřístupnění záznamů prostřednictvím online databáze a tím i největšího oborově zaměřeného fondu v oblasti pedagogiky, výchovy, vzdělávání a školství v prostředí internetu, resp. world wide webu. Realizace projektu umožňuje významně zkvalitnit informovanost a dostupnost knihovního fondu PK, výsledkem

řešení projektu v roce 2011 je opět vytvoření velkého množství kvalitních bibliografických záznamů, které umožňují lépe zpřístupnit velkou část největšího českého oborového fondu pro oblast pedagogiky, výchovy, vzdělávání a školství odborné veřejnosti z celé České republiky, a to nejen prostřednictvím výpůjčních služeb, ale současně také v rámci meziknihovních služeb, rešeršních služeb i reprografických služeb, dostupných rovněž v rámci e-PK - elektronické pedagogické knihovny.

Významným výstupem je rovněž předání zpracovaných záznamů do Souborného katalogu ČR a z dostupných statistik vyplývá, že více než třetina předaných záznamů je z hlediska Souborného katalogu nových, což znamená, že se do Souborného katalogu dostaly záznamy titulů, které jsou v českých knihovnách poměrně unikátní.

Část B. Komentář k tabulkám

Tabulka č. 1 - Údaje o zpracovateli - charakteristika organizace

Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského (dále jen NPMK) je příspěvkovou organizací spadající přímo do působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. NPMK vzniklo k 1. 7. 2011 delimitací bývalé Národní pedagogické knihovny Komenského, divize Ústavu pro informace ve vzdělávání k Pedagogickému muzeu J. A. Komenského v Praze (dále jen PM JAK)¹⁶, a to na základě *Opatření Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy kterým se mění činnost Ústavu pro informace ve vzdělávání a Pedagogického muzea J. A. Komenského a zahajuje se reforma správy informací ve vzdělávání*. Delimitací bývalé Národní pedagogické knihovny Komenského k PM JAK vzniklo nové oddělení.¹⁷

Tabulka č. 2 - Hodnocení závazných ukazatelů:

- Sumář za NPMK
- § 3315, čl. 01 - Kmenová činnost

Schválený rozpočet:

Čj.32073/2010-15 ze dne 21.12.2010 11.336.000,-- Kč

Rozpočet po změnách:

Č.j. 5586/2011-15 ze dne 21. 2.2011	268.000,-- Kč
Č.j. 5586/2011-15 ze dne 21. 2.2011	3.000,-- Kč
Č.j. 22873/2011-15 ze dne 28. 7.2011	3.683.000,-- Kč
Č.j. 22873/2011-15 ze dne 28. 7.2011	457.000,-- Kč
Č.j. 22873/2011-15 ze dne 28. 7.2011	170.000,-- Kč
Č.j. 24455/2011-15 ze dne 18 .8.2011	1.800.000,-- Kč
Č.j. 30158/2011-15 ze dne 6.10.2011	260.000,-- Kč
Č.j. 35968/2011-15 ze dne 14.11.2011	3.539.000,-- Kč
Č.j. 35968/2011-15 ze dne 14.11.2011	228.000,-- Kč
Č.j. 40621/2011-15 ze dne 12.12.2011	20.000,-- Kč

Celkem poskytnuto k 31.12.2011 KČ 21.764.000,-- Kč
v tom:

Evropské muzejní forum 3.000,-- Kč

Projekty:

Záchrana starých tisků a historických školních dokumentů a zařízení včetně školních pomůcek	265.000,-- Kč
Nejstarší a nejzajímavější vysvědčení ve světle dějin školství	270.000,-- Kč
2311 – Podpora čtenářské gramotnosti	0,-- Kč
2321 – Retrokonverze fondu NPKK	418.000,-- Kč
VISK	170.000,-- Kč

Čerpáno celkem k 31.12.2011 21.764.000,-- Kč

¹⁶ PM JAK bylo státním rezortním muzeem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy od r. 1991.

¹⁷ NPMK je členěno na tato oddělení: historicko-pedagogické (pedagogické muzeum), Pedagogická knihovna J. A. Komenského, kulturně-propagační a ekonomicko-organizační a správní oddělení.

Inventarizace byla provedena k 31.12.2011 v rámci zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění pozdějších předpisů. Inventarizační komise konstatovala soulad mezi účetní evidencí a inventárním soupisy, nebyly shledány inventurní rozdíly.

Doklady a pokladní hotovost k 31.12.2011 byla v souladu s pokladní knihou. Je určena osoba s hmotnou zodpovědností k vedení pokladní hotovosti, včetně osoby zastupující v nepřítomnosti pokladní.

Ceniny (poštovní známky, stravenky) jsou vedeny v pomocné evidenci a stav k 31.12.2011 souhlasí se skutečností.

Sbírky knihovny, archivu písemností a fotoarchivu a další prostředky k prezentaci sbírek se řídí zvláštními předpisy (Zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a ve znění některých dalších zákonů) a metodických pokynů Ministerstva kultury (č.j. 53/2001 a 576/2005).

Tabulka č. 3 - I. Přehled o závazcích a pohledávkách ke dni 31.12.2011 v Kč

I. Přehled o závazcích ke dni 31.12.2011

Závazky dlouhodobé	0,-- Kč
Závazky krátkodobé	4,230.889,90 Kč
Závazky celkem k 31.12.2011	4,230.889,90 Kč

Závazky krátkodobé jsou především závazky z mezd zaměstnanců za měsíc prosinec 2011, spoření, sociální pojištění, zdravotní pojištění a daně ze mzdy splatné v měsíci lednu 2012.

II. Přehled o pohledávkách ke dni 31.12.2011

Pohledávky dlouhodobé	2.595,00 Kč
Pohledávky krátkodobé	880.882,64 Kč
Pohledávky celkem k 31.12.2011	883.447,64 Kč
z toho: pohledávky po lhůtě splatnosti	318.354,-- Kč
v tom: starší jednoho roku	318.354,-- Kč

Tato pohledávka jde za bývalým nájemcem - Společnosti V.I.P., s r.o., který provozoval restauraci U Kolowrata. Nájemce náhle a nestandardním způsobem ukončil svoji činnost dne 15.11.2007 a neuhradil na náš běžný účet nájemné a služby. S tímto subjektem musel být ukončen smluvní vztah, je soudně stíhán. Na základě žaloby o zaplacení dlužné částky byl vydán Platební rozkaz č. 31Ro44/2008-12 ze dne 20.2.2008, požadovaná částka však nebyla na účet muzea doručena.

Dle sdělení insolvenčního správce nemá dlužník žádný movitý ani nemovitý majetek a jedná se tudíž o nedobytnou pohledávku.

Na základě tohoto zjištění bude vydáno Rozhodnutí o upuštění od vymáhání pohledávky a žádost o schválení rozhodnutí o upuštění od vymáhání pohledávky bude předána Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy.

Tabulka č. 4 - Přehled o čerpání finančních prostředků na výzkum a vývoj a ostatních účelových prostředků

Přiděleno celkem	1126 tis. Kč
Z toho:	
Evropské muzejní fond - přísp. mez. organizaci	3 tis. Kč
Příspěvek na EMF nebyl vyčerpán	
Vratka na účet č. 6015-821001/0710	3 tis. Kč
Projekt:	
Záchrana a zpracování starých tisků a historických školních dokumentů a zařízení včetně školních pomůcek.	
Přidělené prostředky byly vyčerpány v plné výši	265 tis. Kč
Projekt:	
Nejstarší a nejzajímavější vysvědčení ve světle dějin školství	
Přidělené prostředky byly vyčerpány v plné výši	270 tis. Kč
Projekt:	
2321 – Retrokonverze fondu NPKK	
Přidělené prostředky	418,0 tis. Kč
Přidělené prostředky byly vyčerpány ve výši	405,6 tis. Kč
Vratka na účet č. 6015-821001/0710	12,4 tis. Kč
Projekt:	
VISK	
Přidělené prostředky byly vyčerpány v plné výši	170 tis. Kč

Tabulka č. 5 - Přehled čerpání prostředků na programy spolufinancované z EU, finanční mechanismy a komunitární programy
Negativní hlášení

Tabulka č. 6 - Přehled o použití prostředků z mimorozpočtových zdrojů

Fond odměn:	
Odměny zaměstnancům vyplaceny v roce 2011	100.000,-- Kč
Výše použití fondu odměn odpovídá výši čerpání fondu odměn uvedených ve výkaze P1a-04.	
Fond reprodukce majetku:	
- 2 x obrazovka na výstavní sály	239.760,-- Kč
- 2 x počítače pro IT pracovníky knihovny	81.062,-- Kč
- Počítač pro fotografa	63.027,-- Kč
- účetní software	112.411,20 Kč
- ozvučení společenského sálu	162.816,-- Kč
Celkem	659.076,20 Kč

Fond kulturní a sociálních potřeb:

Příspěvek na stravenky pro zaměstnance	106.575,-- Kč
Odměna k životnímu výročí	4.000,-- Kč
Celkem FKSP	110.575,-- Kč

Celkem použito z mimorozpočtových zdrojů 869.651,20,-- Kč

Čerpání fondů bylo v souladu s plánovanými výdaji.

Tabulka č. 7 - Hospodářský výsledek a návrh přidělů do peněžních fondů**I. Upravený hospodářský výsledek**

- z hlavní činnosti	3.166.933,03 Kč
Položky upravující HV	- 3.000,-- Kč
- vratka nevyčerpaných prostředků (EMF) odvedena na účet 6015-821001/0710	
- vratka nevyčerpaných prostředků projektu 2321 Retrokonverze fondu NPKK odvedena na účet 6015-821001/0710	- 12.397,60 Kč

Upravený hospodářský výsledek 3.151.535,43 Kč

II. Krytí zhoršeného hospodářského výsledku 0 Kč

III. Návrh na rozdělení zlepšeného hospodářského výsledku

Fond odměn	300.000,-- Kč
Rezervní fond	2.063.651,67 Kč
Fond reprodukce majetku	787.883,76 Kč
Celkem	3.151.535,43 Kč

	Stav k		Příděl	Stav
	1.1.2011	k 31.12.2011	z HV roku 2011	po přidělu
FO			300.000,--	300.000,--
FKSP	79.501,62	58.506,62	0,--	58.506,62
FR	389.866,43	610.333,92	2.063.651,67	2.673.985,59
FRM	589.096,81	2.956.542,33	787.883,76	3.744.426,09
Celkem	1.058.464,86	3.625.382,87	3.151.535,43	6.776.918,30

Dosažený hospodářský výsledek byl ovlivněn finanční zdrženlivostí během celého hospodářského roku s výhledem na možnost posílení fondů po rozdělení HV v roce 2011. Původně byl hospodářský výsledek očekáván ve výši cca 600 tis. Kč.

Na jeho vyšší skutečnou hodnotu však měla vliv ta skutečnost, že do konce roku 2011 nebyly použity prostředky určené na stěhování knihovního fondu ze skladu ve Stehelčevsi včetně rezervy na případné vícenáklady ve výši téměř 2 000 tis. Kč.

Dalším významným vlivem byla úhrada dvou nájmu od MČ Praha 1 ve výši 350 tis. Kč, připsané na náš účet koncem prosince roku 2011.

Rovněž bylo nutné ponechat rezervu na nutnou opravu římsy, okapů a svodů na objektu Mikulandská 5. Špatnou předchozí opravou je římsa v havarijním stavu a bylo nutné jí alespoň provizorně zabezpečit sítí. Oprava bude realizována v roce 2012, jakmile to dovolí klimatické podmínky.

Na výši FRM měl značný vliv převod alikvótní části fondu od ÚIV za objekt Mikulandská 5 ve výši 2.090 tis. Kč.

Tabulka č. 8 - Peněžní fondy

Tvorba a použití peněžních fondů se řídí zákonem č. 218/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Fond odměn byl vytvořen ze zlepšeného HV z roku 2010 a byl použit na výplatu odměn zaměstnancům v roce 2011.

FKSP byl použit na úhradu příplatků na stravenky Tíket Restaurant společnosti Accor Services pro zaměstnance a odměny k životním výročí zaměstnanců.

Rezervní fond je vytvořen, ale použit nebyl.

Fond reprodukce majetku byl použit na nákup tohoto zařízení:

- 2 x obrazovka na výstavní sály	239.760,-- Kč
- 2 x počítače pro IT pracovníky knihovny	81.062,-- Kč
- Počítač pro fotografa	63.027,-- Kč
- účetní software	112.411,20 Kč
- ozvučení společenského sálu	162.816,-- Kč

Celkem **659.076,20 Kč**

Peněžní fondy jsou finančně kryty na účtech organizace vedených u ČNB.

Tabulka č. 9 - Programové financování

I. Zdroje financování kapitálových nákladů na programové financování ISPROFIN Negativní hlášení

II. Zdroje financování běžných nákladů na programové financování ISPROFIN Negativní hlášení

Tabulka č. 10 - Pořádání mezinárodních konferencí a zahraniční aktivity organizace

		Náklady v tis. Kč	
		z kapitoly 333 MŠMT	z ostatních zdrojů
Pořádání mezinárodních konferencí:			
Datum	Název akce		
24.2.2011	Odkaz Jaroslavy Peškové	11,35	0
Zahraníční pracovní cesty:			v tis. Kč
			z kapitoly 333 MŠMT
23.-27.3.2011,	Návštěva Národního vzdělávacího muzea v Rotterdamu Účast: PhDr. Markéta Pánková		19,79
30.5.-2.6.2011,	Návštěva Múzea školstva Účast: Mgr. Jana Bartošová		7,51
29.6.-3.7.2011,	Konference pedagogických muzeí Brixen Účast: PhDr. Jan Šimek		14,73
<i>Celkem zahraniční pracovní cesty</i>			<i>42,03</i>
Ostatní zahraniční aktivity:			
25.4.-29.4.2011,	Předání medailí P.Pittera a O. Fierzové dosud žijícím židovským dětem, Tel Aviv Účast: PhDr. Markéta Pánková		35,10
1.7.-2.7.2011,	Vernisáž Europäischer Humanist, Norimberk Účast: PhDr. Markéta Pánková, PhDr. Lajsková		13,61
13.10-14.10.2011,	Zahájení výstavy Europäischer Humanist, Mnichov Účast: Mgr. Marie Chrobáková, PhDr. Lajsková		14,61

Zahraníční aktivity celkem

105,35

Komentář k účasti na mezinárodních konferencích a ostatních zahraničních aktivitách – viz oddíl *Zahraníční spolupráce*

NPMK pokračuje ve spolupráci s *Mezinárodní asociací evropského muzejního fóra (EMF)* se sídlem v Liverpoolu. NPMK je členem asociace. Roční příspěvek na členství v této asociaci je 75 EUR.

Tabulka č. 11 - Přehled o vnějších kontrolách v organizaci ve sledovaném období

Dne 26.5.2011 byla provedena Kontrola plateb pojistného a dodržování povinností plátce - VZP

Výsledek kontroly: bez nálezu a bez nápravných opatření.

Vnitřní kontrola:

V NPMK v návaznosti na povahu zajišťovaných úkolů, strukturu a stupeň obtížnosti vnitřního řízení nebyl zřízen útvar interního auditu (viz zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů), a to na základě skutečnosti, že je u této organizace malá pravděpodobnost výskytu nepřiměřených rizik při hospodaření s veřejnými prostředky. MŠMT bylo o této skutečnosti informováno a požádáno, aby byla funkce útvaru interního auditu nahrazena výkonem veřejnosprávní kontroly zřizovatele, podle § 8 odst. 1 výše uvedeného zákona, neboť orgány veřejné správy mohou u příspěvkových organizací ve své působnosti uplatnit tento způsob zajištění systému finanční kontroly.

Finanční kontrolu zajišťují vedoucí pracovníci organizace, jako součást své řídicí činnosti.

Z časového hlediska se člení na:

- *předběžnou finanční kontrolu* - předchází rozhodnutí o schválení použití veřejných prostředků a spočívá v posouzení, zda plánované a připravované operace odpovídají stanoveným úkolům, podmínkám a pravidlům;
- *průběžnou finanční kontrolu* - tou je prověřováno dodržování stanovených podmínek a postupů při uskutečňování, vypořádávání a vyúčtování schválených hospodářských operací, sleduje se, zda se stanovené podmínky přizpůsobují změnám ekonomických, právních, provozních a jiných skutečností, včasné a přesné dokumentování (zápisy) hospodářských operací;
- *následnou finanční kontrolu* - prověřuje, zkoumá a vyhodnocuje, zda hospodaření s veřejnými prostředky věrně zobrazuje zdroje, stav a pohyb těchto prostředků a zda jsou stanovené podmínky a postupy v souladu s právními předpisy a zda jsou plněna přijatá opatření.

Provedené kontroly v roce 2011:

Pokladna - kontrola pokladní hotovosti a pokladních dokladů byla provedena ke dni

31.03.2011

30.06.2011

30.09.2011

31.12.2011

Doklady a pokladní hotovost ke dni kontroly byla v souladu s pokladní knihou.

Je určena osoba s hmotnou odpovědností k vedení pokladní hotovosti, včetně osoby zastupující v nepřítomnosti pokladní.

Ceniny (poštovní známky) - jsou vedeny v pomocné evidenci

- kontrola se provádí k poslednímu dni každého měsíce hospodářského roku

- stavy k poslednímu dni každého měsíce souhlasí se skutečností a rovněž souhlasí se zůstatkem účtu 263 11 hlavní knihy

Nebyly shledány rozdíly.

Ceniny (stravenky *Ticket Restaurant*)

- kontrola se provádí jak při nákupu, tak po prodeji zaměstnancům

- inventurní soupis o provedení inventury cenin - stravenek ke dni 31.12.2011

souhlasí se zůstatkem účtu 263 1 hlavní knihy.

Nebyly shledány rozdíly.

Inventarizace majetku

- byla provedena k 31.12.2011 v rámci zákona o účetnictví č. 563/1991 Sb. dle § 29 a § 30 ve znění pozdějších předpisů

Ředitelkou muzea PhDr. M. Pánkovou byla ustanovena:

- inventarizační komise

- likvidační komise

- komise pro provádění inventarizace peněžních prostředků a cenin v pokladně

Inventarizační komise konstatovala soulad mezi účetní evidencí a inventárními soupisy, nebyly shledány inventurní rozdíly. Majetek navržený k vyřazení pro značnou opotřebenost a nefunkčnost byl účetně odepsán.

Sbírkový knihovny, archivu písemností a fotoarchivu a další prostředky k prezentaci sbírek se řídí zvláštními předpisy (Zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a ve znění některých dalších zákonů) a metodických pokynů Ministerstva kultury (č.j. 53/2001 a 576/2005). - viz oddíl Sbírkotvorná činnost, péče o sbírky a jejich uložení - *inventarizace sbírek*.

Část C. Tabulky

Tabulka č. 1	Údaje o zpracovateli
Tabulka č. 2	Hodnocení závazných ukazatelů (sumář, kmenová činnost, projekty, příspěvky mezinárodním organizacím)
Tabulka č. 3	Přehled o závazcích a pohledávkách
Tabulka č. 4	Přehled o čerpání finančních prostředků na výzkum a vývoj a ostatních účelových prostředků
Tabulka č. 5	Přehled čerpání prostředků na programy spolufinancované z EU, finanční mechanismy a komunitární programy
Tabulka č. 6	Přehled o použití prostředků z mimorozpočtových zdrojů
Tabulka č. 7	Hospodářský výsledek a návrh přidělů do peněžních fondů
Tabulka č. 8	Peněžní fondy
Tabulka č. 9	Programové financování - kapitálové náklady
Tabulka č. 10	Pořádání mezinárodních konferencí a zahraniční aktivity organizace
Tabulka č. 11	Přehled o vnějších kontrolách v organizaci ve sledovaném roce

Příloha

Seznam zkratk

AKS	automatizovaný knihovnický systém
bm	běžné metry
CASLIN	souborný katalog ČR
CES	Centrální evidence sbírek
CŠK	Centrum pro školní knihovny
ČNB	Česká národní bibliografie
ČPT	Český pedagogický tezaurus
e-PK	elektronická pedagogická knihovna
IBBY	Mezinárodní sdružení pro dětskou knihu (International Board on Books for Young People)
KOSABI	Kooperační systém článkové bibliografie
MZK	Moravská zemská knihovna
OMEP	Světová organizace pro předškolní výchovu (Organisation Mondiale pour l'Éducation Préscolaire)
NPMK	Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského
PBD	pedagogická bibliografická databáze
PK	Pedagogická knihovna J. A. Komenského
SDRUK	Sdružení knihoven ČR
SKIP	Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR
VISK	Veřejné informační služby knihoven - program ministerstva kultury